

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ADANA'NIN ALADAĞ İLÇESİNDE KIZ
ÖĞRENCİ YURDUNDA MEYDANA GELEN
ELİM YANGIN VAKASININ ARAŞTIRILMASI
VE BENZER ACILARIN BİR KEZ DAHA
YAŞANMAMASI VE KAMUSAL EĞİTİM
VE BARINMA HAKLARININ TÜM
ÖĞRENCİLERİMİZ İÇİN GÜVENCE
ALTINA ALINIP YAYGINLAŞTIRILMASI
İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

**5'inci Toplantı
3 Mayıs 2017 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- YÖK Üyesi Prof. Dr. Mehmet Şişman'ın, yükseköğretim politikalarındaki mevcut durum, Türkiye'deki ve dünyadaki gelişmeler ile Türkiye ve dünyada yükseköğretim kapsamında barınma hizmetleri hakkında sunumu

2.- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yardımcısı Sedat Yenidünya'nın, Genel Müdürlüğün görevleri, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yasal düzenlemeler, Millî Eğitim Bakanlığının ilgili birimleriyle yapılan çalışmalar ile Aladağ'daki kız öğrenci yurduyla ilgili yasal sorumluluk alanı hakkında

sunumu

3.- İş Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Semih Özçakır'ın, İş Teftiş Kurulu Başkanlığının idari yapısı, yasal durumu ve görev alanı hakkında sunumu

4.- Vakıflar Genel Müdür Yardımcısı Burhan Ersoy'un, Genel Müdürlüğün görev alanı, ilgili mevzuat ve vakıf yurtları konusundaki görev ve sorumluluk alanları hakkında sunumu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADANA’NIN ALADAĞ İLÇESİNDE KIZ ÖĞRENCİ YURDUNDA MEYDANA GELEN ELİM YANGIN VAKASININ ARAŞTIRILMASI VE BENZER ACILARIN BİR KEZ DAHA YAŞANMAMASI VE KAMUSAL EĞİTİM VE BARINMA HAKLARININ TÜM ÖĞRENCİLERİMİZ İÇİN GÜVENCE ALTINA ALINIP YAYGINLAŞTIRILMASI İÇİN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

5’inci Toplantı

3 Mayıs 2017 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adana’nın Aladağ İlçesinde Kız Öğrenci Yurdunda Meydana Gelen Elim Yangın Vakasının Araştırılması ve Benzer Acıların Bir Kez Daha Yaşanmaması ve Kamusal Eğitim ve Barınma Haklarının Tüm Öğrencilerimiz İçin Güvence Altına Alınıp Yaygınlaştırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 11.02’de açıldı.

YÖK Üyesi Prof. Dr. Mehmet Şişman tarafından, yükseköğretim politikalarındaki mevcut durum, Türkiye’deki ve dünyadaki gelişmeler ile Türkiye ve dünyada yükseköğretim kapsamında barınma hizmetleri,

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yardımcısı Sedat Yenidünya tarafından, Genel Müdürlüğün görevleri, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yasal düzenlemeler, Millî Eğitim Bakanlığının ilgili birimleri ile yapılan çalışmalar ile Aladağ’daki kız öğrenci yurduyla ilgili yasal sorumluluk alanı,

İş Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Semih Özçakır tarafından, İş Teftiş Kurulu Başkanlığının idari yapısı, yasal durumu ve görev alanı,

Vakıflar Genel Müdür Yardımcısı Burhan Ersoy tarafından, Genel Müdürlüğün görev alanı, ilgili mevzuat ve vakıf yurtları konusundaki görev ve sorumluluk alanları,

Hakkında birer sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 14.07’de toplantıya son verildi.

3 Mayıs 2017 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Fatma Güldemet SARI (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail TAMER (Kayseri)

SÖZCÜ: Leyla ŞAHİN USTA (Konya)

KÂTİP: Ayhan GİDER (Çanakkale)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır, toplantıya başlayabiliriz. Zaten hazırlıklarımız yapılmaya kadar diğer vekillerimiz de muhakkak yetişirler.

Öncelikle hepiniz hoş geldiniz. Uzun bir aradan sonra, bir buçuk aylık bir aradan sonra tekrar Komisyon toplantımız gerçekleşiyor.

16 Nisanda gerçekleşmiş olan halk oylamasının 80 milyon vatandaşımıza hayırlı uğurlu olmasını tekrar temenni ederek toplantımıza başlıyoruz.

Bugün 3 değerli konuşmacımız var: Profesör Doktor Mehmet Şişman, YÖK üyemiz, aynı zamanda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yardımcımız Sedat Yenidünya Bey ve yine Teftiş Kurulu Başkan Yardımcımız Semih Özçakır Bey ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Mevzuat İşleri Daire Başkanımız İsmail Gültekin Bey burada. Yine, Başbakanlık Vakıflar Genel Müdür Yardımcımız Burhan Ersoy, Genel Müdür Rehberlik ve Teftiş Başkanımız Rıza Hakan Kelecioğlu, Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Vakıf Hizmetleri Daire Başkanı Adnan Er. 3 tane sunumumuz olacak, bu 3 sunumu dinleyeceğiz.

İlk önce herhâlde YÖK Başkanlığımızla başlayacağız.

Sunumlarımızı -3 konuşmacımız olduğu için- biraz kısa tutarsak zamandan tasarruf etmiş oluruz. Ne kadar sürüyor sunumlarımız? Böyle yirmi dakika falan sürer mi Değerli Başkanım?

YÖK ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Daha önceden bize bir süre tayin edilmediği için olabildiğince geniş hazırladık.

BAŞKAN – Olsun, problem değil. Detaylı bilgi almış oluruz, tamam.

YÖK ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Ben daha önce de burada Halide İncekara Başkanlığında üstün yeteneklilerle ilgili bir araştırma komisyonuna katılmışım. O zaman sanıyorum dört saat kadar içeride kalmışım. O gün tek konuşmacıydım herhâlde. Bugün de benzer bir durumla karşılaşabilirim düşüncesiyle olabildiğince içeriği fazla hazırlamaya çalıştık. Tabii, kamusal eğitim politikaları söz konusu olunca burada bir sınırlama da yapmak gerekirdi ama ben olabildiğince genel bir girişten sonra konuyu biraz yükseköğretim alanına kaydırmaya çalıştım, içinde bulunduğumuz kurumdan dolayı yükseköğretim politikalarındaki mevcut durum, Türkiye'deki ve dünyadaki gelişmeler, bunu özetlemeye çalıştım. Olabildiğince kısa tutayım, yirmi dakikada özetlemeye çalışayım, gerekirse soru-cevapla açarız.

BAŞKAN – Peki, tabii ki, daha detaylandırırız.

O zaman değerli basın mensubu arkadaşlarımızdan izin isteyerek ilk konuşmamıza, ilk sunumumuza başlıyoruz.

Profesör Doktor Mehmet Şişman Bey bize ilk sunumunu gerçekleştirecek.

Buyurun.

II.- SUNUMLAR

1.- YÖK Üyesi Prof. Dr. Mehmet Şişman'ın, yükseköğretim politikalarındaki mevcut durum, Türkiye'deki ve dünyadaki gelişmeler ile Türkiye ve dünyada yükseköğretim kapsamında barınma hizmetleri hakkında sunumu

YÖK ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Değerli Başkan, değerli üyeler, değerli katılımcılar; öncelikle hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Bu Komisyona davet edilmekten dolayı da hepinize teşekkür ediyorum Başkanımızın şahsında.

Tabii, eğitim sistemleri, millî eğitim sistemleri ulus devletlerin doğup gelişmesine paralel bir biçimde gelişmeye başlar. Dolayısıyla zorunlu eğitim de yine ulus devletle birlikte gündeme gelir. Öncesinde, eğitim devletin uhdesinde yürütülen bir alan değildi, genelde sivil toplum örgütleri tarafından organize edilen bir alandı ancak ulus devletin doğup gelişmeye başlamasıyla birlikte millî eğitim sistemleri teşekkül etti, zorunlu eğitim gündeme geldi. Bizde de II. Mahmut'la birlikte ilk defa zorunlu eğitim gündeme geldi ama tabii ki o günün şartlarında Anadolu'ya yaygınlaştırılması mümkün olmadı.

Bugün bütün ülkelerde eğitim sosyal bir kurum olarak, toplumsal sistemi oluşturan temel sosyal kurumlardan biri olarak kabul edilmekte. Eğitim topluma dönük bir hizmet ve aynı zamanda insana dönük bir yatırım olarak kabul edilmekte. Tabii, eğitim sistemlerinin oluşmasında tek bir model yok, her ülkenin eğitim sistemi o ülkeye özgüdür, o ülkenin sosyal tarihi, kültürel, ekonomik, politik şartlarının etkilerini, izlerini taşır. Dolayısıyla bir eğitim sistemini bir ülkeden sihirli bir değnekle alıp bir başka ülkeye nakletmek mümkün değildir. Biz zaman zaman öykünürüz bazı ülkelerdeki eğitim sistemlerine, öğretmen yetiştirme sistemlerine, efendim, işte, Finlandiya'dan son zamanlarda sık sık örnekler verilir öğretmen yetiştirme... Yani Finlandiya'nın nüfusuyla, şartlarıyla Türkiye'yi mukayese etmek mümkün değildir efendim. Yani, Türkiye'de yükseköğretimdeki öğrenci mevcudumuz şu anda 7 milyon 300 bin dolayında. Bu, Avrupa'daki toplam öğrenci sayısının neredeyse üçte 1'ine tekabül eder. Rusya Federasyonu'ndan sonra Avrupa yükseköğretim alanında en fazla öğrenci popülasyonuna sahip ülkeyiz. Dolayısıyla her ülkenin eğitim sistemini o ülkenin şartları içinde değerlendirmek, düşünmek gerekir.

Tabii, günümüzde eğitim sosyal bir kurum olmaktan çıkıyor, giderek bir sektöre dönüşüyor efendim. Eğitimde özelleşmenin de artmasıyla birlikte eğitim alanı artık birtakım piyasa kavramlarıyla tanımlanmaya başlandı. Yükseköğretimde biliyorsunuz “Bologna süreci” diye bir konu gündemde. Bologna, biliyorsunuz İtalya'da bir üniversitenin adı. Paris Üniversitesiyle eş zamanlı kurulmuş bir üniversite. Paris Üniversitesi bir devlet üniversitesi, Bologna Üniversitesi bir öğrenci loncası şeklinde kurulmuştur. Bugün artık model alınan üniversite Bologna Üniversitesi yani kendisini piyasa kavramlarıyla tanımlayan üniversite modeli. Artık yükseköğretim de dahil olmak üzere, eğitim sistemlerinin finansmanı ulus devletleri zorlamaktadır. Dolayısıyla alternatif kaynak arayışları gündeme gelmektedir. İsveç'te bir millî eğitim bakanı zannediyorum “Artık devlete bağımlı yükseköğretim modası geçmiştir. Yükseköğretim kurumları kendi kaynaklarını kendisi oluşturmalıdır, ek kaynaklar yaratmalıdır.” şeklinde ifade etmiştir.

Efendim, eğitim tabii kamusal bir hizmet olarak görülüyor bütün dünyada ama eğitimin tabii hem birey yönünden hem de toplum yönünden birtakım dışsallıkları, sosyal dışsallıkları, faydaları söz konusu. “İnsan sermayesi teorisi” vardır biliyorsunuz, eğitim ekonomisinde gündeme gelen bir kavram. Eğitim bu açıdan bakıldığında insana yapılan, insan sermayesine yapılan bir yatırım olarak görülmekte.

Efendim, eğitim sistemleri merkeziyetçi, ademimerkeziyetçi sistemler olarak genelde örgütlenmekte. Bizdeki model, işte, bir karma modeldir; bazı politikalar merkezî otorite tarafından -hükûmet, bakanlık, merkez örgütü- planlanmakta, bazı konularda da taşra örgütlerine, okullara yetki devredilmekte. Benzer durum yükseköğretim alanının örgütlenmesinde de söz konusu.

Buradan “politika” kavramına geçmek istiyorum, birkaç cümleyle politikadan söz etmek istiyorum. Politika, bir konuda izlenen yolları tanımlıyor efendim; bir konuda amaçlarımıza ulaşmak için hangi yol ve yöntemleri izleyeceğiz, buna ilişkin önceden vermiş olduğumuz kararları ifade ediyor. Politikalar merkezî ve yerel bazlı olabilir, bazı politikalar merkezî otoriteler tarafından, bazıları taşra, yerel otoriteler tarafından oluşturulabilir. Bizde tabii eğitim politikaları söz konusu olduğunda genelde merkezî otorite tarafından eğitim politikaları oluşturuyor, taşradaki örgütler, okullar da bu merkezî otoritenin belirlemiş olduğu politikaları izlemek durumunda kalıyor. Ulusal eğitim politikası söz konusu olduğunda burada tabii yasalarla, birtakım politika belirleyici metinlerle ortaya konulmuş olan eğitimden beklentileri ifade ediyor eğitim politikaları dediğimizde.

Türkiye’de eğitim politikalarını belirlemede birtakım organlardan söz edebiliriz tabii. Bunlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Millî Eğitim Bakanlığı, millî eğitim şûraları, Kalkınma Bakanlığı, kalkınma planları, orta vadeli programlar, hükûmet programları gibi.

“Eğitimde neler politika konusu olabilir?” denildiğinde bunları maddeler hâlinde sıralamak mümkün tabii. Çok sayıda konu bir politika konusu olabilmektedir. Türkiye’de gündeme gelen bazı eğitim politikası konuları, eğitimde niceliksel ve niteliksel artış, öğretmen yetiştirme istihdamı, eğitim programlarının geliştirilmesi, iyileştirilmesi, okul devamsızlıklarının azaltılması, taşra ve merkez teşkilatlarının yeniden yapılandırılması, mesleki teknik eğitimin güçlendirilmesi, geliştirilmesi, okul kademeleri arasında geçiş sistemlerinin iyileştirilmesi gibi birtakım konular politika konusu olabilmektedir. Millî eğitim şûralarına baktığımızda da yine bugün politika konusu olan birtakım başlıkların o şûralarda da sık sık gündeme geldiğini, tartışıldığını görüyoruz, ki bunlardan en çok gündeme gelen konular öğretmen ve yöneticilerle ilgili konular ve okul şartları, okul ortamları, çalışma koşullarıyla ilgili konular.

Yine, kalkınma planlarına baktığımızda kalkınma planlarında da eğitim politikası olan pek çok maddenin yer aldığını görüyoruz. Biliyorsunuz 1960’tan sonra Türkiye planlı kalkınma dönemine geçti ve her beş yılda bir kalkınma planları hazırlandı, orada eğitimle ilgili politikalar, hedefler ayrıntılı bir biçimde yer aldı.

“Türkiye’de eğitim politikalarıyla ilgili birtakım sorun alanları nelerdir?” dersek bölgeler, kentler ve kırsal alanlar arası eğitimde eşitliğin sağlanması, dezavantajlı bireylerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması, nitelikli eğitici öğretmen, okul yöneticilerinin yetiştirilmesi, yükseköğretime erişim oranlarının artırılması, iş gücü piyasasıyla eğitim bağlantılarının güçlendirilmesi ve eğitim sistemi için yeterli finansman kaynaklarının sağlanması başlıca sorun alanları olarak önümüzde duran konular.

Buradan üniversite kavramına geçtim, başlıkları hızlıca geçeyim isterseniz. Türkiye’de üniversitenin gelişimi ve dünyada yükseköğretimle ilgili gündeme gelen birtakım kavramlar. Buradaki kavramlara baktığımızda artık yükseköğretim kurumları giderek kendilerini sosyal bir kurum olmanın ötesinde bir işletme olarak konumlandırmaya başlamaktadır. İşletme alanında gündeme gelen birtakım kavramlara, terminolojiye eğitim kurumları ve üniversiteleri tanımlamada ve analiz etmede de sıklıkla başvurulmaktadır.

Türkiye’de de yine hükümet programlarına baktığımızda eğitim politikalarıyla ilgili birtakım yeni kavramların gündeme geldiğini görüyoruz; çeşitlilik, kalite güvencesi, kurumsal özerklik, bilimsel özgürlük, hesap verebilirlik, sorumluluk, şeffaflık, performans değerlendirme, rekabet, finansal ve mali esneklik ve çok kaynaklı gelir yapısı gibi.

Efendim, tabii, eğitimin bir sosyal kurum ya da bir sektör olarak tanımlanması dünyada birtakım gerilimlere de tartışmalara da neden olmaktadır. Dolayısıyla, burada birtakım ikilemler karşımıza çıkıyor: Devlet merkezli yükseköğretim ile piyasa merkezli yükseköğretim. Yönetimde merkeziyetçilik ile ademimerkeziyetçilik, kamu finansmanı ile özel finansman, elitist eğitim ile kitlesel eğitim, özerklik ve hesap verebilirlik ile sosyal sorumluluk, standart ve teorik eğitim ile uygulamaya dayalı eğitim gibi konular arasında bir gerilim de ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de şu anda 183 yükseköğretim kurumumuz var, öğrenci sayımız az önce ifade ettiğim gibi 7 milyonu aşmış, 7 milyon 300 bin dolayında. Öğretim elemanı sayımız toplam 150 bin sayısına ulaşmış durumdadır. Bu sayısal verileri şöyle hızlıca geçeyim.

Tabii, bu arada yeni Yükseköğretim Kurulu olarak basından da takip ettiğiniz gibi her gün küçük bir problemi çözmeye dönük yeni kararlar almak durumunda kalıyoruz, küçük küçük iyileştirmeler yapmaya çalışıyoruz sistemde. “Yeniden yapılanma” ve “reform” kelimelerini kullanmaktan öte küçük iyileştirmelerle yol almaya çalışıyoruz. Dün de bir çalıştay yaptık Yükseköğretim Kurulunda engellilerle ilgili biliyorsunuz “Engelsiz Erişim” başlığı altında, bütün paydaşların katıldığı oldukça verimli bir toplantı oldu.

Yükseköğretimde öncelikler belirlemeye çalışıyoruz. Türkiye’nin öncelikli ihtiyaç duyduğu alanlarda akademisyen yetiştirmeye dönük programlarımızı gözden geçirdik. “102 Bin Projesi” adı altında Türkiye’nin 100 önemli öncelikli alanında 200 öğrenciye burs ihdas ettik. Yine, üniversitelerimizde bölgesel odaklı olmak üzere misyon farklılaştırılmasına dönük pilot uygulamalara başladık, bazı üniversitelerimize özel misyon verdik bu anlamda.

Suriyeli göçmen öğrencilerle ilgili birtakım düzenlemeler yaptık, bunları zannediyorum hepiniz basından da takip ettiniz. Son zamanlarda bunlarla ilgili birtakım tedbirler aldık.

Tabii, bu arada uluslararasılaşma yükseköğretimde önemli bir konu, gündeme gelen bir konu dünyada. Şu anda Türkiye’de 110 bin sınırında yabancı, uluslararası öğrenci sayısına ulaşmış durumdayız. Son yıllarda olağanüstü bir artış oldu bu noktada. Bulunduğumuz stratejik konum itibarıyla Türkiye uluslararası alanda tercih edilen bir ülke olmaya namzet bu açıdan.

Evet, burada misyon farklılaşması için pilot uygulama yaptığımız üniversiteleri verdim: Bingöl, Burdur, Düzce, Kırşehir ve Uşak Üniversiteleri belli alanlarda misyon farklılaşması yönünde tanımlanmıştır.

Akademisyenlere, öğrencilere dönük birtakım düzenlemeler yaptık; akademiye kadın çalışmaları, engellilere dönük çalışmalar. Bu arada tabii kalite konusu şu anda öncelikli konularımızdan biri. Yükseköğretimde bir kalite kurulu oluşturduk, Yükseköğretim Kalite Kurulu. Bununla ilgili yönetmeliğimizi çıkardık, yasalaşma sürecinde şu anda. Yükseköğretimin yeniden yapılandırılmasına dönük üçlü bir model öneriyoruz; Yükseköğretim Kurulu üzerinde Yükseköğretim Planlama ve Yönlendirme Kurulu, altında Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Kalite Kurulu olmak üzere üçlü bir sacayağından oluşan yeni bir sistem öneriyor. Ümit ediyorum bu konu da yakında mevzuat değişikliğiyle gündeme gelecek.

Dünyada da tabii yükseköğretim alanında birtakım tartışmalar yapıyor, bunlar bizi de yakından ilgilendiriyor tabii ki. Yükseköğretim kurumları çağdaş gelişmeler, ihtiyaçlar, talepler doğrultusunda kendilerini yeniden tanımlamaya, konumlandırmaya çalışıyorlar. Tabii, bu değişim de kolay olmuyor. Kurumsal değişim ayrı bir çalışma konusu, “örgütsel değişim” dediğimiz konu. Bu, öncelikle, tabii, bir değişik kültürü oluşmakla gerçekleşebilecek bir konu.

Evet, buradan barınma hizmetlerine geldim. Efendim, eğitimde barınma hizmetleri tabii ki karşılanması gereken önemli bir hizmet konusu, hizmet alanı. Ailesinden uzak illerde, bölgelerde, ülkelerde eğitim görenlerin olmazsa olmaz ihtiyaçlarından birisi barınma ihtiyacı. Bu konuda, tabii, devlet, gönüllü kuruluşlar ve özel sektör tarafından birtakım yatırımlar yapıyor ama bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de söz konusu barınma ihtiyaçlarının bütünüyle karşılanabildiğini söylemek mümkün değil. Burada ilgili kurumlardan gelen temsilcilerimiz herhâlde bu konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler sunacaktır size, ben bu konulara pek girmeyeceğim.

Genelde öğrenci yurtları, özel yurtlar ve kamu yurtları olarak kategorik olarak ikiye ayrılıyor. Özel yurtlar ticari, vakıf, dernek yurtları; kamu yurtları Millî Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve üniversite yurtları olarak kategorize edilmiş. Ancak, son zamanlarda az sayıda üniversitemizde bulunan üniversite yurtları giderek devrediliyor çünkü bunların yönetimi ayrı bir uzmanlık gerektiren bir konu. Üniversite yönetimlerinin, rektörlüklerin bu konuda zorlandıklarını biliyoruz ve bu yurtları devretme yönünde bir eğilim görüyoruz.

Kredi ve Yurtlar Kurumundan sayıları istemiştım buraya gelirken, yine ilgili kurumlardan gelen arkadaşlarımız daha net sayıları herhâlde burada sunacaklardır. Vakıf yükseköğretim kurumlarında da yine bu vakıf yükseköğretim kurumlarına bağlı yurtlarımız var, burada da az sayıda öğrenciye hizmet sunulabilmekte.

Aladağ’a geldiğimizde, Aladağ’da bizim bir MYO’muz, meslek yüksekokulumuz var. Burada, iki programımız var; maden teknolojisi, orman ve orman ürünleri olmak üzere. Toplam 65 öğrencimiz var. Burada barınma ihtiyacı olarak Aladağ Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu ile Belediye Öğrenci Evi olduğunu öğrendim. Bunların yatak kapasitesi de yaklaşık bu ihtiyacı karşılayabilecek sayıda.

Efendim, tabii, dünyada, okul güvenliği, okul binalarının inşası, planlanması ayrı bir uzmanlık alanı. Bizde genelde okul binaları, yurt binaları zannediyorum önceden hazırlanmış tip projelere göre yapılıyor. Bu konunun tabii ki ilgili uzmanlarca detaylı bir şekilde araştırılması gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca, tabii, kurumlarda kriz yönetimi de, afet yönetimi de yine ayrı bir uzmanlık konusu, üzerinde durulması gereken bir konu. Tabii, kurumlarımızın önceden kriz durumlarına, afet durumlarına karşı hazırlıklı olmaları gerekir, bunlarla ilgili mevcut hazırlıklarını sürekli güncellemeleri gerekir diye düşünüyorum.

Efendim, tabii, denetim bütün kurumlar için söz konusu. Eğitim kurumlarında ve diğer kurumlarda, kamu ve özel sektörde olmazsa olmaz bir süreç denetim süreci. 5018’le birlikte kurumlarda dış denetimin yanında bir de “iç denetim” kavramı yerleşti yani kurumların kendi içerisinde bir denetim mekanizması oluşturması. Tabii, bunun ötesinde, bireylerin de kendi kendilerini kontrol edebilecek bir donanıma sahip olması, otokontrol mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekiyor diye düşünüyorum. Bizim, yönetimde söz ettiğimiz X ve Y Teorisi vardır. X teorisi dıştan denetimli insanı öngörür; her şeyi birileri planlar, ona emreder, o da onları yerine getirir ama Y teorisi kendi kendini denetleyen, kontrol eden, geliştiren bir örgütlü insan tipini öngörür. Dolayısıyla, bizim öncelikle insanların, çalışanlarımızın bu iç kontrol mekanizmalarını güçlendirmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Efendim, barınma hizmetleri dünyada da önemli bir konu. Bu konuda bazı ülkelerden taradığımız verilere göre, her geçen gün yükseköğretime olan talebin artmasına, yükseköğretimdeki öğrenci sayısının artmasına bağlı olarak yurt ve barınma talepleri de artıyor. Farklı ülkelerde bu konuda farklı çözüm yolları üretilmeye çalışılıyor. Tabii, toplumların sosyal refah düzeyi arttıkça beklentileri de artıyor. Öğrencilerin de aynı şekilde gelirleri, ekonomik durumları arttıkça talepler de artıyor. Biz ranzalı yurtlarda kalıyorduk, başımızı sokacak bir yer bulduğumuza şükrediyorduk, 20 metrekaare yerde herhâlde 30 ranza vardı ama şimdi artık özel odalar talep ediliyor; tualeti, banyosu, her şeyi içinde olacak. Dolayısıyla, bu durum da bu alanda yatırım yapanları yeni arayışlara yöneltiyor. Almanya'da yapılan bir araştırmaya göre öğrencilerin yüzde 50'si kendi evlerinde yaşamak istediklerini ortaya koymuş. Özel sektör tarafından yapılan yatırımların yüzde 69'u kendine ait banyosu, mutfaklı bulunan özel daireler inşa etme yönünde imiş. Artık kamu hastanelerinde de benzer bir durum gündeme geliyor, artık koğuş tipi odalardan özel odalara doğru bir dönüşüm süreci yaşıyoruz. Özellikle tıp fakültesi hastanelerinde görüyorum.

Uluslararası öğrencilere tabii konaklama imkânları sağlama da ayrı bir konu. Üniversitelerimiz bu konuyla ilgili, bildiğim kadarıyla, yap-işlet-devret modeliyle birtakım uygulamalar yapıyorlar ya da otelcilik, turizm meslek yüksekokullarına bağlı otel inşa etmek suretiyle yabancı öğrencilerin barınma ihtiyaçlarının bir kısmını bu yolla karşılamaya çalışıyorlar.

Amerika Birleşik Devletleri'ne baktığımızda, burada öğrenci barınma hizmetlerinin oldukça geliştiğini görüyoruz. Özel sektör de bu alana oldukça fazla yatırım yapmakta. Üç tip barınma hizmeti sunulmakta Amerika Birleşik Devletleri'nde; kampüs içi yurtlar, kampüs dışı yurtlar ve aile yanında konaklama olmak üzere.

Yine, ABD'den sonra en gelişmiş öğrenci barınma hizmetlerine sahip ülkelerden birisi İngiltere. 2000'lerden bu yana sektörde görülen canlılık küresel krizle artmış, özel sektörle iş birliği hâlinde bu alana yatırımlar artmış.

İspanya'da barınma hizmetleri, yine, "rezidans campus" ve campus patrimonial" olmak üzere üniversiteler tarafından sağlanmakta. Ülkenin ekonomik durumu düzeldikçe uluslararası şirketlerin barınma hizmetlerine olan ilgisi de artmakta.

Avusturya Avrupa'da en yüksek öğrenciye sahip ülkelerden birisi. Barınma hizmetleri nadiren üniversiteler tarafından sağlanmakta, öğrenciler genelde konaklama şirketleri vasıtasıyla veya özel sektördeki imkânlarla barınma hizmeti alabilmekteler.

İtalya'da öğrenci barınma hizmetleri genel olarak üniversiteler tarafından karşılanıyor, öğrencilerin yaklaşık yüzde 75'i evlerde kalmayı tercih ediyor.

Ben böylece özetlemiş oluyorum.

Sabrınız için teşekkür ediyorum.

Sorularınız olursa cevaplamaya çalışacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Mehmet Bey.

Sorusu olan var mı?

GAYE USLUER (Eskişehir) – Var Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

GAYE USLUER (Eskişehir) - Teşekkür ederim.

Herkese günaydın.

Mehmet Hoca'ya da hoş geldiniz diyorum.

Hoş geldiniz.

YÖK ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Hoş bulduk Gaye Hocam.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Bilgiler için de teşekkür ediyoruz ancak tabii ki bu bilgilerin Aladağ Komisyonu ile pek ilişkisi yok. Hani YÖK'ün de burada nasıl bir fonksiyonu var, ben açıkçası anlayamadım, yanlışlık mı oldu, YÖK'ü niye çağırdık? Çünkü hakikaten Sayın Hocam çok güzel bir sunum yaptı ama üniversitelerin Türkiye'deki konumlandırılması, mevcut çalışmaları, barınma alanları, hani çok değerli bilgiler ama bizim Komisyonumuzla ve tartışmak istediğimiz ya da kendimize yol açmak istediğimiz konularla hiçbir alakası yok. Hani bunların biraz vakit kaybı olduğunu düşünüyorum zamanı doğru kullanmak adına. Ben Hocama teşekkür ediyorum öncelikle sunumla ilgili. Komisyona yönelik benim söylediğim Hocam, yanlış anlamayın.

YÖK ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Vallahi, ben de sınırlarını çizmede zorlandım doğrusu, benden ne isteniyor, ne bekleniyor.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Sizin de zorlandığınızı fark ettim zaten yani, yapacak bir şey yok ama bence zamanı doğru kullanmak adına burada kimleri dinlememiz gerektiği konusunu bence bir kez daha Sayın Başkan, gözden geçirmeliyiz. Zaman çok değerli, Hocamın da zamanı çok değerli. Hani bu kadar güzel bir sunuyu keşke başka bir yerde dinleseydik, hepimiz için yararlı olurdu ama Aladağ Komisyonu için, Aladağ'a ilişkin hiçbir yararı olmadığını da, üzülerek -Hocam, lütfen, sizinle ilgili değil, ben Komisyonumuz adına konuşuyorum- bunu da belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Gaye Hanım.

Deniz Hanım, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle Değerli Hocam, çok teşekkür ediyorum verdiğiniz bilgiler için, gerçekten çok kıymetli bilgiler ama takdir edersiniz ki, tüm Komisyon üyesi arkadaşlarımız da takdir edecektir ki sorunumuz ilkökul ve ortaokul öğrencilerinin barınmasıyla ilgili. Bu noktada biraz daha farklı bir yol izlememiz gerekir çalışırken diye düşünüyorum ve ben öncelikle Komisyonumuzun değerli üyeleri ve sizlerle de aynı bilgiyi paylaşmak isterim, bazı bilgiler sunacağım: TÜİK'in verilerine göre 1997-1998 öğretim yılında 47.365 ilkokulumuz varmış. Yine aynı tablodaki bilgiye göre 2015-2016 öğretim yılında bu sayı 26.522'ye düşmüş. Yani bu ne demek? Baktığımızda 21 bin civarında ilkökul kaybımız söz konusu ve köylerdeki okulların da çoğunun kapatıldığını biliyoruz. E, şimdi, bu durumda okullarda sayı azalıyorsa bu çocuklar demek ki özel okullara da gidiyor olabilir ama taşınmalı eğitimin de arttığını biz zaten biliyoruz. Bu bizim bildiğimiz bilgiler arasında.

Şimdi, bunu dikkate alırsak bizim sormamız gereken bazı sorular var, özellikle bundan sonra katılacak olan uzman arkadaşlarımızdan öğrenmemiz gereken bilgiler ve nihayetinde ben Sayın Hocama da bununla ilgili de bir soru yönelteceğim.

Mesela, çocukların devam ettiği okullar evlerine ne kadar uzak? Kaç kilometre uzaktan gelip gidiyorlar taşınmalı eğitim sisteminde? Taşınmalı eğitimde sorun yaşıyorlar mı? Servis sorunları var mı?

GAYE USLUER (Eskişehir) – Ama Hocam bunları...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Hayır, hayır, bunları Hocama sormuyorum ben. Bunlar bizim Komisyon üyelerimiz tarafından üzerinde durmamız gereken sorulardır diye düşünüyorum.

Evlerinden uzakta barınma ihtiyacı hissediyorlar mı? Kaç çocuk ailesinin yanında barınmıyor? Hangi koşullarda ihtiyaçları karşılanıyor? Barındıkları ev veya kurumlarda fiziksel, psikolojik veya sosyolojik gelişimini engelleyecek riskler var mı? Yine, devlet ilkelere aykırı ekstra eğitimlere mecbur edilmelikleri veya bu ilkelere aykırı bilgilerle donatılma noktasında, karşı karşıya kalmadıklarından ne kadar eminiz, nasıl denetleyebileceğiz? Ve bütün bu sorular bizim öğrenmemiz gereken en önemli soruların cevaplarıdır diye düşünüyorum şu noktada. Eğer belli stratejiler geliştireceksek, çocuklarımızı koruyacaksak bu sorunların sebebini ve sorunların çözümü noktasında neler üretebileceğimizi bilmemiz gerekir.

Ben Sayın Hocama şöyle soruyorum: Bütün bu soruları dikkate aldığımızda Sayın Hocam, siz Yükseköğretim Kurulu olarak barınma hizmetleri sunuyorsunuz ve yine, üniversite düzeyinde öğrencilerimizin yaşadığı sorunlar farklı, ilkokuldakilerinki çok daha farklı ama bütün bu sorunları dikkate aldığımızda bir değerli akademisyenimiz olarak, YÖK'te barınmayla ilgili belli tecrübeleri olan bir hocamız olarak bize nasıl destek olabilirsiniz Yükseköğretim Kurulu olarak veya bu sorunlarla ilgili, tehditlerle ilgili fikriniz, eleştiriniz veya öneriniz var mıdır? Hazır buradayken Yükseköğretim Kurulu olarak sahip olduğunuz tecrübelerle bir öneriniz varsa bu benim için çok daha kıymetli, bunu öğrenmek isterim.

YÖK ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, teşekkür ederim.

Tabii, ben bu konu alanının uzmanı değilim öncelikle. Yani yurtların idaresi, yönetimi de Yükseköğretim Kurulunun uhdesinde olan bir alan da değil. Ha, bazı üniversitelerimizin yurtları var rektörlüğe bağlı, gerek vakıf yükseköğretim kurumlarında gerek devlet üniversitelerinde az sayıda barınma hizmeti sunan yurtlarımız var. Bunların denetimi de zannediyorum yine ilgili kurumlar tarafından yapılıyor. Biz belki Yükseköğretim Kurulu olarak öğrenci barınma hizmetleriyle ilgili bir araştırma projesine destek verebiliriz yani bu konuda mevcut durum, sorunlar, trendler, beklentiler, talepler nedir, bununla ilgili danışmanlık desteği, araştırma desteği sağlayabiliriz diye düşünüyorum. Tabii, çocukların erken yaşlarda aileden koparılıp yatılı pansiyonlu okullarda eğitim görmesine ben şahsen taraftar değilim. Yatılı bölge ilköğretim okullarımız var bizim, biliyorum Bakanlığa bağlı ama burada yaşanan çeşitli sorunları da biliyoruz. Ya, olabildiğince tabii, çocuklarımızın özellikle ilk eğitim çağlarında aileye, eve en yakın okulda eğitim görmesi gerekir diye düşünüyorum. Bizde “homeschooling” diye bir şey yok, ev okulu diye bir şey yok henüz, dünyada giderek de yaygınlaşan bir konu ev okuluçluğu da. “En iyi okul -bana göre, Bakanlığın sloganı da bu zannediyorum- eve en yakın okuldur.” prensibinden hareketle olabildiğince yani yakın mahallede eğitim fırsatlarının, imkânlarının sunulması ve erken yaşlarda öğrencilerin aileden koparılıp pansiyonlu okullarda... Elbette bunlara da ihtiyaç var ama mecbur kalınmadıkça tabii, bu yola gidilmemesi gerekir diye düşünüyorum.

Yükseköğretim ayrı bir alan tabii ki orada olmazsa olmaz bir gereklilik öğrenci barınma hizmetlerinin karşılanması. Her öğrenci bulunduğu ilde eğitim görme imkânına sahip olmayabilir, istediği üniversite, program, bölüm mevcut olmayabilir. Dolayısıyla, onu istisna tutmak kaydıyla Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda, dediğim gibi, yani aileye en yakın eğitim ve öğrenme fırsatlarının sunulması gerekir diye düşünüyorum.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – En azından Sayın Hocamla aynı fikirdeyiz. İlkokul öğrencilerinin kesinlikle ailenin yanından uzaklaştırılmaması, vakıf ya da dernek olsun yada farklı kurumların olsun yatılı bölümlerinde barındırılmak zorunda olmaması, yine ortaokul öğrencilerinin de 4+4+4 sisteminde yaşlarının küçük olduğunu düşünürsek liseye kadar hiçbir öğrencinin ailesinden uzaklaştırılmaması gerektiği, ailesine en yakın okulda olması gerektiği ve barınmanın da kesinlikle ailesinin yanında -eğer bir çocuğa tehdit yoksa- olması gerektiği noktasında en azından hemfikir olduğumuza ben seviniyorum.

Teşekkür ederim.

YÖK ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Efendim, dün bir arkadaşım Kırgızistan’tan bir video göndermiş bana, “Balдар mektebi” derler orada anaokuluna, baldar mektebinde çekilmiş bir video kaydı, bir öğrencinin duasını göndermiş, yalvarışını göndermiş. “Anne babalar ayrılmasın, çocuk bakımevleri kapansın, yetişkin huzurevleri kapansın...” diye başlıyor sözlerine. Yani gerçekten çok duygulandım. Boşanma oranları çok yüksek maalesef, kimsesiz çocukların sayısı her geçen gün artıyor, yaşlıların ihtiyacı olan huzurevleri, barınmaevlerine olan ihtiyaçları artıyor ama çocuk diyor ki: “Bunlar olmasın, herkes anne babasının yanında büyüsün, yetişsin.” Orada bulunan yaşlılar, veliler de gözyaşı döküyorlar, öyle bir video. Çok duygulandım şahsen.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Tabii, çok ideal ortamlardan bahsediyoruz ama bir konuya açıklık getirmek için şunu söylüyorum: Bizim Komisyonumuzun başlığı “Kamusal Eğitim ve Barınma Haklarının Tüm Öğrencilerimiz İçin Güvence Altına Alınip Yaygınlaştırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi” yani burada “tüm öğrencilerimiz” derken burada bir yaş sınırı gelmemiş ve “kamusal eğitim ve barınma hakkı” derken Yükseköğretim Kurulundaki öğrenciler de bunun içine giriyor diye biz Yükseköğretim Kurulunu da buraya eksik kalmasın diye davet ettik. Ama Komisyonun başlığında eğer sadece “ilkokul, lise ve dengi okullardaki barınma” deseydi belki YÖK’ü çağırmak durumunda kalmazdık ama “tüm öğrenciler” dediği için, eksik kalmaması noktasında YÖK’ümüzü de çağırdık, buna da bir açıklık getireyim. Yani gereksiz bir konuşma veya gereksiz bir sunum olduğu ifadesi bence doğru değil burada.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Sayın Başkan, Aladağ Komisyonu değil miyiz biz?

BAŞKAN – Aladağ Komisyonuyuz ama...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Yani biz Aladağ’daki olayı araştırıyoruz; Aladağ’daki olay bir daha yaşanmasın diye uğraşıyoruz.

BAŞKAN – Gaye Hanım, peki, şöyle bir şey var: Aladağ’daki olayın, atıyorum, bir üniversitenin yurdunda gerçekleşmeme ihtimali ne kadar ki?

GAYE USLUER (Eskişehir) – Şimdi ihtimaller üzerinden değil, gerçek... Sayın Başkan, gerçek bir olay var.

BAŞKAN – Şimdi, bir yangın olayının üzerine alınması gereken tedbirlerden bahsediyoruz; bu, herhangi bir öğrenci yurdunda olabilir, herhangi bir yaş grubundaki bir öğrenci yurdunda olabilir.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Sayın Başkan, bu sunumun içinde de öyle bir şey yoktu zaten.

BAŞKAN – Hayır, biz barınma noktasında YÖK’ten gerekli bilgileri almak için davet ettik, zaten konu başlığımızı da gönderdik. Barınma noktasında eksik veya fazla bir sunum olmuş olabilir ama YÖK’ü davet etmemizin amacı budur.

YÖK ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Yani paydaşlardan biri olarak sanıyorum düşünüldük.

BAŞKAN – Evet, siz de sonuçta öğrenci barınma ihtiyacını karşılayan, eğitimini karşılayan bir kurumsunuz.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Ama paydaşlar sorumluluğu da paylaşırlar. Aladağ’da bir yangın oldu, çocukları kaybettik, paydaş olan herkes o zaman o yangın ve oradaki eksikliklerden sorumluluğu da üstlenir. Böyle bir paydaşlık olmaz. Sayın Hocam, yanlış anlamayın, ben öğretim üyesiyim ama

yükseköğrenim ayrı bir şey, ilköğretim ayrı bir şey ve biz bir ihmalden bahsediyoruz ve tekrarlanan ihmallerden bahsediyoruz, bir daha olmasın istiyoruz. Bununla uğraşırken böyle bir paydaşlık o zaman sorumluluğu da paydaş olarak paylaşmak anlamına gelir ki bu noktada paydaşlık olmaz zaten.

BAŞKAN – Şimdi, Gaye Hanım, paydaşlık anlamında şunu söylüyorum: YÖK doğrudan olarak Komisyonumuzun kamusal eğitim ve barınma hakları konusuyla ilgili. Ayrıca, üniversiteler bünyesindeki pek çok yurt ve barınma hizmetleri noktasında da ilgili olduğu için davet ettik buraya. Hani, gerekli gereksiz tartışmasını bir kenara bırakırsak, orada da bir yurt var, orada da bir öğrenci var, orada da bir barınma ihtiyacı var ve eğitim ihtiyacı var. Yani, bizim burada yaptığımız sadece Aladağ gibi kırsal bölgelerdeki bir barınma ihtiyacı noktasında çıkan yangınlar için tedbir almak mı yoksa Türkiye genelindeki bütün eğitim kurumları için mi çalışıyoruz?

GAYE USLUER (Eskişehir) – Ben algılayamadım, o zaman, Sayın Başkan ben algılayamadım. Ben bu Komisyonunda bulunuş nedenimizi Aladağ'da yaşanan vahim olayın aynı zamanda sebeplerini irdelemek... Yani bir yangın niye söndürülmedi değil, orada merdiven altı diyebileceğimiz, uygunsuz koşullarda, uygunsuz kişiler tarafından açılmış bir yurt var ve herkesin görmezden geldiği, Milli Eğitimin görmezden geldiği, Kaymakamlığın görmezden geldiği ama herkesin işin içinde olduğu. Bizim buradaki esas görevimiz, bir kere, Aladağ'daki vahim olayla ilgili Meclis olarak gereken soruşturmayı yapmak, tespitleri yapmak, sonra da geleceğe yönelik yaşanmasın kısmı var. Dolayısıyla, örneğin biraz önce Sayın Hocam da belirtti, bazı üniversitelerin yurtlarının olması dışında, YÖK'ün barınma alanlarıyla ilgili hiçbir tasarrufu yoktur, Kredi Yurtlar Kurumuna bağlıdır, özel olanlar Milli Eğitim Bakanlığına bağlıdır; öyle değil mi Hocam, yanlışsam lütfen düzeltin. Diğer üniversite yurtları da rektörlüklere bağlıdır zaten, burada da YÖK'ün özel bir tasarrufu yoktur, üniversite rektörlükleri bünyesindedir, çoğu da zaten ya çok büyük üniversitelerdir. Örneğin ben Eskişehir Osmangazi Üniversitesindeyim, ne Anadolu Üniversitesinin ne Osmangazi'nin böyle bir yurdu yok ama Boğaziçinin var ama özel okulların var. Onun için hani YÖK'ün de hiç alanı değil bu alan. Dolayısıyla, biz herhalde, bize ayrılan da kısıtlı bir süre var, Komisyonumuzun çalışma süresi, biz bu kısıtlı süreyi en iyi şekilde kullanmak, en verimli şekilde kullanmak ve en amaca uygun... Onun için hani burada biz konuklarımıza ayıp olmasın, yani konuklarımızla ilgili tabii ki bir şey değil ama bizim belki de önceden bunu konuşmamız lazım yani şunları şunları, hani kendi içimizde konuşup “olmalı mı”yı bile tartışmalıyız diye düşünüyorum açıkçası, zamanı doğru ve efektif kullanmak açısından.

BAŞKAN – Ben zamanı doğru ve efektif kullandığımızı düşünüyorum, zaten Aladağ'la ilgili gerek Milli Eğitim, Aile ve Sosyal Politikalar, yine dernekler ve teftiş kurulu, Kredi Yurtlar Kurumu, hemen hemen hepsini dinledik. Aladağ Komisyonu ile ilgili bilirkişi raporları, teftiş raporları üzerinde de konuştuk. Yani Aladağ'la ilgili zaten Adana'ya gittiğimizde, inşallah bir Adana programı yaptığımızda yereldeki dinamiklerle de görüşeceğiz Aladağ'da, onu da konuşmuştuk zaten, hatırlıyorsunuz.

Bugün burada kamusal eğitim anlamında barınma ve eğitim hizmetlerini karşılayan bütün kurumları dinleme noktasında YÖK de eksik kalmasın diye davet ettik. Buradaki amaç budur. Bir tek Aladağ olarak düşünüyorsak, sadece Aladağ olarak kalmamız gerekirdi ama burada Komisyonumuzun kuruluş amacı “tüm öğrencilerimiz için” diye bir başlık var, o yüzden eksik kalmasın diye YÖK'ü davet ettik.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Nasıl Komisyonumuzun başlığı... Biz atladık o zaman herhâlde.

BAŞKAN – Komisyonumuzun başlığında bakın “Adana'nın Aladağ İlçesinde Kız Öğrenci Yurdunda Meydana Gelen Elim Yangın Vakasının Araştırılması ve Benzer Acıların Bir Kez Daha Yaşanmaması ve Kamusal Eğitim ve Barınma Haklarının Tüm Öğrencilerimiz İçin Güvence Altına Alınip Yaygınlaştırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi.”

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Hangi tedbirleri belirledik Sayın Başkan?

BAŞKAN – Dinliyoruz şu anda, dinliyoruz zaten, dinliyoruz. Bütün kurumları dinlemedik mi?
Buyurun.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Sayın Başkanım, tabii ben öncelikle Gaye Hoca Hanıma katılıyorum. Yani bizim Komisyonumuzun kuruluş amacı Adana'nın Aladağ ilçesinde meydana gelen yangın faciasının araştırılması ve benzer acıların bir daha yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi hakkında bir araştırma komisyonu kuruldu. Dolayısıyla, bu araştırma komisyonunun amacı belli. Bence yani biraz amacın dışına sapıyoruz gibi bir düşünce hasıl oluyor bende. Gördüğüm kadarıyla yani benzer acıların yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerle ilgili çağrılı olan misafirlerimizin verdiği bilgilere baktığımızda pek araştırma komisyonunu ilgilendirmeyen bilgilerin Komisyon üyelerine sunulduğunu görüyorum.

Mesela, sayın YÖK üyesi arkadaşımız, beyefendi, hocamız YÖK'ün icraatlarını anlattı bize. Yükseköğretimin yeniden planlanmasına yönelik yeni sistemlerin neler olduğunu dile getirdi. Aynı şekilde dış ülkelerde yabancı öğrencilerin barınma yöntemlerini anlattı ama bizim araştırma komisyonunun konusuyla ilgili olarak tüm öğrencilerin barınma sorunlarıyla ilgili herhangi bir şey söylemedi ve aynı şekilde bizim Komisyonumuzu ilgilendiren Aladağ'daki o faciayla ilgili olarak sadece “Aladağ'da meslek okulumuz var, bunun 65 öğrencisi var, bunların da barınması için yeterli yatak kapasitesi var.” dedi. Böyle bir bilgiyle, yaklaşık işte bir saattir biz, bu araştırma komisyonu olarak bize ışık tutmayacak, bizim çalışmalarımıza yardımcı olmayacak bir konuda karşılıklı olarak böyle tartışıyoruz. Aslında, sizin dediğiniz gibi, amaç tüm öğrencilerin barınma sorunlarıysa, o zaman tüm öğrencilerin, üniversite olsun, ilkokul olsun, ortaokul olsun, lise olsun, onlarla ilgili olarak barınma sorunlarını dile getireceğimiz yetkililerin bu Komisyona çağrılarak dinlenmesinin daha faydalı olacağını düşünüyorum.

Gerçekten bir acı yaşandı, 11 öğrencimiz hayatını kaybetti. Orada bu işin sorumlusu kimler, neden bu facia yaşandı, ihmaller nedir, sebebi nedir, bunların araştırılması için bizim daha çok bu konuda bilgili, bize yeterli bilgiyi verebilecek kurum ve kuruluşların dinlenmesinden yanayım. Yani Komisyon çalışmalarında bu faciayla ilgili bilgi sahibi olan insanları dinlerse daha başarılı bir rapor hazırlama imkânımız olur, tedbirleri belirleme imkânımız olur, facianın meydana gelmesindeki suçluların tespitinde, en azından ihmal varsa bunların belirlenmesinde faydamız olur. Yoksa, sayın YÖK üyesinin de buraya gelip işte dış ülkelerde öğrencilerin barınma sorunları nasıl çözülüyor, işte YÖK'ün icraatları nedir, yeni eğitim sistemi nasıl olacak Türkiye'de, bunları anlatması, vallahi, ben şahsen bizim Komisyon çalışmalarına bir ışık tuttuğunu zannetmiyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

KEREMALİ SÜREKLİ (İzmir) – Evet, yalnız, haksızlık yapmayalım. Bugüne kadar, Sayın Başkan da ifade etti, çok güzel çalışmalar yaptık. Ben bir hukukçu olarak Aladağ'daki... Yani, kafamda da belirdi, oraya da gideceğiz, inceleyeceğiz. Çok güzel şeyler; özellikle bilirkişilerin buradaki sunumları muazzamdı, olayı her şeyiyle ortaya koydular. İlgili kurumlar geldiler. Daha da çağırırız. Aladağ'la ilgili kafamızda da belirginleşmeye başladı; daha da belirginleşmediyse de yapacağız çalışma, Aladağ'a da gideceğiz. Sorumlular da... Zaten ceza soruşturması da yürüyor, mutlaka adalet de gereğini yapacaktır.

Bugün buraya, Komisyonumuzun çalışmasının bir bölümü olan bir konuda da bir sunum için hocamızı çağırılmış, geldi. Evet, belki farklı bir şey de yapmıştır arada ama hocamız yirmi dakika sunum yaptı, kırk dakika biz bunu tartışıyoruz şimdi. Siz görüşlerinizde haklı olabilirsiniz, çekincelerinizi

belirtebilirsiniz, bu da doğrudur; bundan sonra çağrılacak konuklar hakkındaki görüşlerinizi de söyleyebilirsiniz ama fazla da bunu şey yapmasak daha iyi olur. Çok güzel gidiyoruz. Daha da çalışırız. Aladağ'da çalışalım bir gün, iki gün; mutlaka sorumluları bulalım, bundan sonra da böyle acılar yaşanmasın. Bütün detaylarıyla konuları çözümleyelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Kerem Ali Bey, çok teşekkürler.

Ben nihayetinde, toplamak amacıyla, sunumu için Mehmet Bey'e çok teşekkür ediyorum.

Evet, yaklaşık 9 konuşmacı dinledik. Bunların hepsi bire bir Aladağ'la ilgiliydi. Hepsinden -yangından tutun da teftişten Aile ve Sosyal Politikalara, Millî Eğitim Bakanlığına kadar- Aladağ konusunda, özellikle, gerçekten çok detaylı bilgiler aldığımızı düşünüyorum hem raporlar noktasında hem bilirkişi noktasında. Şu anda bizim yaptığımızın, YÖK'ü dinlememizin amacı YÖK'le ilgili olan yurtlarda kalan, özel yurtlarda veya devlet yurtlarında kalan öğrencilerle ilgili bilgi almak ve barınma ihtiyaçları noktasında bilgi almak.

Sunumu için Mehmet Bey'e teşekkür ediyorum ben.

YÖK ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN - Ben teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Müsaade ederseniz diğer sunuma geçeceğiz.

YÖK ÜYESİ PROF. DR. MEHMET ŞİŞMAN – Aynen.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkürler.

Şimdi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yardımcımız Sayın Sedat Yenidünya sunum yapacak.

Buyurun.

2.- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdür Yardımcısı Sedat Yenidünya'nın, Genel Müdürlüğün görevleri, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yasal düzenlemeler; Millî Eğitim Bakanlığının ilgili birimleri ile yapılan çalışmalar ile Aladağ'daki kız öğrenci yurduyla ilgili yasal sorumluluk alanı hakkında sunumu

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Öncelikle, Aladağ ilçesinde yurttan meydana gelmiş olan kazada hayatını yitiren yavrularımıza ve çalışanımıza Allah'tan rahmet, acılı annelerine ve milletimize başsağlığı dilekleriyle başlamak istiyorum. Bu vesileyle kurulan Komisyonunda siz Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri ve değerli katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

Yine, sunumuma geçmeden önce ifade etmek istediğim konu: Daha önceden başka kanunlarda, alt düzenlemelerde bu alan, iş sağlığı ve güvenliği alanı disipline edilmişti. 2012 yılında müstakil bir yasa olarak, 6331 sayılı Kanun'la müstakil bir yasa olarak ele alındı. Ama şöyle ki, bu kaza da gösteriyor ki, bu kazada hayatını kaybeden öğrencilerimiz, talebelerimiz, yavrularımız gösteriyor ki bu kanun, alt düzenlemeleri, yani kanun ne kadar güçlü olursa olsun tüm taraflar tarafından sahiplenilmeyince bu alanda bir sonuç elde etmek mümkün değil. Kaldı ki bu kaza, işte, bir yurttan gerçekleşmiş, efendime söyleyeyim, gerçekleşen bir kaza; bu, aile ortamında da, ev ortamında da olabilecek kaza, efendime söyleyeyim, eğlence ortamında da oluşabilecek bir kaza olabilir. Yani, bu gösteriyor ki toplumumuzda bu alanda kanuni düzenlemelerden ziyade, işin teftiş denetiminden ziyade -tabii onlar da çok önemli- toplumun tamamında bir güvenlik kültürünün, bir farkındalık oluşumunun, bu alanda bir dönüşümün

gerekliliğini ortaya koyuyor. En başta bizim Bakanlığımız ve Genel Müdürlüğümüz olmak üzere tüm kamu kurumları, tüm sendikalar olsun, sivil toplum kuruluşları, işveren ve çalışanlar ve toplumun her kesimi tarafından kabullenilmesi gereken bir konu olduğunu ifade ederek sunumuna geçmek istiyorum.

Bakanlığımızın teşkilat yapısı; burada, çerçeve içerisinde olan birimler iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili doğrudan ya da dolaylı ilişkili birimler olarak gösterilmiş. Bu kırmızı olan birimler merkez teşkilatlarımız, sarı olan birimler de ilgili birimler. İş Teftiş Kurulu var merkez teşkilatında rehberlik ve teftiş işlemlerini yürüten; efendime söyleyeyim, SGK iş kazaları ve meslek hastalıkları için kısa vadeli sigorta primini alan ve bazı teşviklerimizde iş sağlığı ve güvenliği alanında bazı teşvikleri yürüten; 5544 sayılı Yasa'yla yetki alan Mesleki Yeterlilik Kurumu var, tehlikeli ve çok tehlike işlerde, mesleki zorunluluk, mesleki yetkileri veren Mesleki Yeterlilik Kurumu; yine, Türkiye İş Kurumu ve ÇASGEM var Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi.

Genel Müdürlüğümüzün başlıca görevleri: İş sağlığı ve güvenliği konusunda mevzuat çalışması yapmak, uygulanmasını sağlamak, ulusal politikalar belirlemek, bu politikalar çerçevesinde programlar hazırlamak, ulusal ve uluslararası kamu kuruluşlarıyla iş birliği ve koordinasyonu sağlamak, standart çalışmaları yapmak, normlar hazırlamak, geliştirmek. Ekonomi Bakanlığı koordinatörlüğünde yürütülen 4703 sayılı Yasa'ya dayanılarak ülkemizdeki güvenli ürünlerin piyasaya arz edilmesi konusunda piyasa gözetim denetimi 10 bakanlık, kurum, kuruluş tarafından yapılıyor. Kişisel koruyucu donanımların piyasa gözetim denetimi de Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülüyor.

İş yerinde kişisel maruziyete yönelik ortam ölçümleri hizmeti verecek özel ve tüzel kişileri, yani, hijyen laboratuvarları var bizim yetkilendirdiğimiz, bu kuruluşların niteliklerini belirlemek, yetki vermek, yetkilerini iptal etmek, kontrol ve denetimini sağlamak, iş sağlığı ve güvenliği alanında iç ve dış hizmet birimi, yani iş yeri içinde iş sağlığı güvenlik birimi ya da dışarıdan hizmet olarak ortak sağlık güvenlik birimi tarafından yürütülen işlemlerin gerekli mevzuatsal düzenlemelerini hazırlamak, bu alanda hizmet veren profesyonellerin iş yeri hekimi, iş güvenliği uzmanı, diğer sağlık personellerinin eğitimlerini ve sonra sınavlarını yapmak ve yaptırmak genel müdürlüğümüzün temel görevleri arasındadır.

Biraz önce bahsettiğim gibi, 30 Haziran 2012 tarihinde ilk bu alanda, iş sağlığı güvenliği alanında müstakil yasamız yayınlandı, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. Başlıca bu, tüm çalışanları kapsayan, yani işçi memur ayrımı yapmadan tüm çalışanları kapsayan bir yasa, yine bütün iş yerlerini kapsayan bir yasa, kamu ve özel sektör ayrımı yapmadan bütün iş yerlerini kapsayan bir yasa. Efendime söyleyeyim, risk değerlendirmesini getirdi. Yasa, önleyici bir yaklaşım getiren bir yasa; bunun da en önemli göstergesi risk değerlendirmesi zorunluluğunu getiriyor. Bir de daha önce olmayan tehlike sınıflarını -az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli- 3 tehlike sınıfını tanımlıyor yasa.

Bu yasa çerçevesinde işverenin genel yükümlülükleri: İş sağlığı ve güvenliği koşullarını iyileştirme ve bunun sürekliliğini sağlama. Çalışanların sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu dikkate alma, risk değerlendirme raporlarını da göz önünde bulundurarak genel bir önleme politikası geliştirme. Mesleki risklerin önlenmesi için eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbiri alma. Çalışma ortamında gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaları yaptırmak; izleme, denetleme ve uygunsuzlukları giderme. Çalışanların hayatı tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alma. Ayrıca çalışma alanında birden fazla işveren varsa gerekli koordinasyonu sağlama.

Kanunun getirdiği temel başlıklar altında gideceğim bundan sonra.

Risk değerlendirmesi dedim. Bu, kanunun önleyici politika, önleyici yaklaşım getirmesinin en temel göstergesi risk değerlendirmesi. Risk değerlendirmesi, iş yerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi ve bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden

doğabilecek risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gereken çalışmaların bütünüdür. Bu bir ekip tarafından yapılır. İşveren ya da işveren vekili başkanlık yapar. Ekibin içinde çalışan temsilcisi, ustabaşı, çalışan profesyoneller, iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi bulunur. Periyodik olarak tekrarlanır bu çalışma. Tehlike sınıflarına göre az tehlikeli sınıfta altı, tehlikeli sınıfta dört, çok tehlikeli sınıfta iki yılda bir tekrarlanır. Bu risk değerlendirmesi raporu dikkate alınarak iş yerinde önleme politikaları geliştirilir.

Kanunun getirdiği bir diğer yükümlülük acil durumlara hazırlık ve tatbikat. Bu, ilgili yönetmelikle de düzenlenmiştir, İş Yerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik'te. İş yerlerinde yangın, patlama, doğal afetler, sabotaj sonucu acil durumlar için acil durum planı hazırlanır, bu alanda görevlendirmeler yapılır. Arama, kurtarma ve tahliye için ayrı, yangınla mücadele için ayrı, bir de İlkYardım Yönetmeliği yükümlülüğüne göre ilk yardımla ilgili de birer çalışan görevlendirilir. Bu, yine çok tehlikeli sınıfta 30 çalışanda, tehlikeli sınıfta 40 çalışanda, az tehlikeli sınıfta 50 çalışanda birer, bu saydığım 3 ana faktör, arama kurtarma tahliye bir, yangınla mücadele bir, ilk yardımcı olarak da birer kişi görevlendirilir. Yine, tehlike sınıflarına göre periyodik olarak tatbikatlar yaptırılır. Bu, 10'un altında çalışan az tehlikeli sınıf için yönetmelikte bir yükümlülük var. Biraz önce saydım 30 çalışan, 40 çalışan, 50 çalışan diye; 10'un altında çalışanı bulunan, az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri için -ki bu kazanın yaşandığı iş yeri olarak değerlendirsek- bütün bu arama, kurtarma, tahliye, ilk yardım ve yangınla mücadele için bir kişi görevlendirilmesi yeterli olabiliyor.

Yine, iş kazası ve meslek hastalıkları konusunda kayıt tutma, inceleme, rapor düzenleme ve SGK'ya bildirim yükümlülüğü getirilmiştir. Çalışanların sağlık gözetimi yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Bu, periyodik olarak yapılır. Bir de işe girişlerde, iş değişikliğinde, işe dönüş ve işte, dediğim gibi, periyodik sağlık muayeneleri yapılır. Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıflarda çalışacaklar için işe uygun raporu olmadan çalıştırılmaz.

Yine, kanun, çalışanlar için bilgilendirme ve eğitim yükümlülükleri getiriyor. Hem, çalışma ortamında risk değerlendirmesi ve yapılan acil durum planı çerçevesinde çalışanlara bilgi verilmesi ve yine Çalışanların İş Sağlığı Güvenliği Eğitimi Hakkında Yönetmelik'te belirtilen konular üzerinde yine tehlike sınıflarına göre sekiz, on iki, on altı saat olarak genel teknik ve iş sağlığı güvenliği konuları hakkında eğitimler verilir. Bu da yine periyodik olarak tekrarlanır.

Kanun yine mesleki eğitimi alma zorunluluğu getiriyor. Özellikle bu, tehlikeli ve çok tehlikeli sınıflarda yer alan işlerde, yönetmeliğin ekinde belirtilen 109 meslek grubunda, iş grubunda mesleki eğitime tabi tutulmaları zorunluluğu getiriliyor. 50'den fazla çalışanı bulunan ve altı aydan fazla süreli işlerde bir kurul oluşturma yükümlülüğünü getiriyor. Yine kurula işveren ya da vekili başkanlık yapıyor. Yine profesyoneller, birim amirleri, çalışan temsilcileri, ustabaşları, çalışanlar kurulda görev yapıyor. Aynı çalışma ortamında birden fazla iş yeri varsa, biraz önce bahsettiğim gibi, iş yerleri, çalışanlar arasında koordinasyon yükümlülüğü getiriyor. Yine, çalışanların görüşünün alınması ve katılımlarının sağlanması, aktif katılım sağlanması zorunluluğu getiriyor. Ayrıyeten çalışanların da yine yükümlülüğü var bu kanunda; kendilerine sağlanan tüm araç ve donanımları doğru kullanma, kendisinin ve çalışma arkadaşlarının sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmeme yükümlülüğü var. Çalışan temsilcisi ile temsil edilme hakkı getiriyor. Bu da yine çıkartılan bir tebliğle, çalışan temsilcisinin nitelikleri, seçilme koşulları ve çalışan sayısına göre kaç temsilci olacağı düzenlenmiş.

Kanun, bahsettiğim gibi, 30 Haziran 2012 tarihinde yayımlandı, 1 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girdi, kademeli yürürlüğe girdi. Şöyle ki: 50'den az çalışanı olan tehlikeli ve çok tehlikeli iş yerlerinde, işte kanunun 6'ncı ve 7'nci maddelerinde bulunan iş sağlığı ve güvenliği profesyoneli çalışma zorunluluğu 1 Ocak 2014'te başladı. 50'den az çalışanı olan az tehlikeli sınıftaki iş yerleri ve kamu

iş yerlerinde bu yükümlülük 1 Temmuz 2017 tarihine ötelendi geçen sene; aslında 2016'da giriyordu ama kanunun diğer yükümlülükleri, bahsettiğim eğitimler, sağlık gözetimi, risk değerlendirmesi, acil durum, bütün yükümlülükler 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yürürlükte, sadece profesyonel alma zorunluluğu kademeli olarak yürürlüğe girdi.

Yine bu profesyoneller bu kanunla tanımlandı, kanun ve yönetmeliklerle tanımlandı. İş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi ve diğer sağlık personeli profesyonelleri. Bunların temel görevleri rehberlik, risk değerlendirmesi, çalışma ortamı gözetimi, sağlık gözetimi, eğitim, bilgilendirme, kayıt, ilgili birimlerle iş birliği.

Yangının meydana geldiği iş yeri hakkında bilgi vermeden önce bu, kanunun hakkında bilgiydi. Konuşmanın başında da ifade ettiğim gibi, bunun bir kültür meselesi olduğunu...

Bu alandaki faaliyetlerimiz hakkında da kısaca bilgi vermek istiyorum.

Özellikle, Millî Eğitimin ilgili birimleri ile yaptığımız protokoller çerçevesinde meslek liselerine, yurt çapında 1.140 tane meslek lisesine, bütün okullara kişisel koruyucu donanımları giydirilmiş maket gönderdik ve ilgili afişler gönderdik.

Yine, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığıyla yaptığımız çalışmalar neticesinde 2016-2017 öğretim yılında ilköğretim ve ortaöğretimde 12'nci sınıf ders kitaplarında, 68 ders kitabında 32 tane çizgi bant, iş sağlığı güvenliği konularını işleyen, bu çizgi bantlar Hacettepe Üniversiteyle uzman pedagoglar ve eğitimciler tarafından hazırlanmış, yaş gruplarına göre çalışılmış çizgi bantlar konulmuştur okul kitaplarının arkasına. Bunda amacımız, bu kültür değişimine, bu iş sağlığı güvenliğine farkındalık oluşumuna katkı sağlamak için çocuklardan, eğitimden başlamak gerekliliğinden dolayı yaptığımız bir faaliyettir.

Yine, bir kanuni düzenlemeyle, üniversitelerin iş sağlığı güvenliği, iş güvenliği uzmanı olabilecek mühendislik fakülteleri, teknik öğretim fakülteleri, fen-edebiyat fakülteleri bölümlerinde iş sağlığı güvenliği derslerinin konulma zorunluluğu getirilmiştir. Birtakım konferanslarla, 8 farklı oturumla, İş Sağlığı Güvenliği Haftası'nın 31'incisini bu sene, yarın 4-7 Mayıs'ta Antep'te kutlayacağız. İki yılda bir... Bunu uluslararası platforma taşıdık, 8'inci Uluslararası İş Sağlığı Güvenliği Konferansı'nı da İstanbul'da Haliç Kongre Merkezi'nde yaptık. 2011 yılında bu alanda yaptığımız yine bir dünya kongresi oldu, 19'uncu Dünya Kongresi. Yaptığımız projelerle sektörel bazda olsun, bölgesel bazda olsun bu alanda farkındalık oluşturmak için gerek çalışanlara gerek iş sağlığı güvenliği profesyonellerine, sivil toplumla, sendikalarla eğitimler düzenliyoruz.

Yangının meydana geldiği Aladağ'daki bu kız öğrenci yurdu –SGK'dan aldığımız veriler doğrultusunda- 55.90.01 NACE koduyla öğrenci ve işçi yurtları, pansiyonlar ve odası kiralanan evlerde yapılan konaklama faaliyetleri iş kolunda geçiyor, az tehlikeli sınıfta bu, 5 çalışanı var. Dolayısıyla biraz önce sunumda belirttiğim üzere, sadece, kanunda iş sağlığı güvenliği profesyoneli çalıştırma zorunluluğu yok ama diğer yükümlülükleri yerine getirme zorunluluğu olan bir iş yeri bu nihayetinde. Yani listelendirmesinde Acil Durum Eylem Planı'nı ve oradaki 5 çalışanına gerekli eğitimleri yaptırmış olması gereken bir iş yeri.

Yine, bu kazayla ilgili alt düzenlemelerimizde geçen yönetmelikte İş Yeri, Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik'te “Acil Çıkış Yolları ve Kapıları” başlıklı ek 1'de “İş yerlerindeki bütün acil çıkış yolları ve kapılarının doğrudan dışarıya ve güvenli bir alana açılması sağlanır ve önlerinde ya da arkalarında çıkışı önleyecek hiçbir engel bulunmaz.”, diğer fıkrasında “Sayısı, nitelikleri, boyutları ve yerleri yapılan işin niteliğine, iş yerinin büyüklüğüne, kullanım şekline, iş yerinde bulunan ekipmana ve bulunabilecek azami kişi sayısına göre belirlenir,

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olması sağlanır. Acil çıkış kapılarının acil durumlarda çalışanların hemen ve kolayca açabilecekleri şekilde olması sağlanır. Bu kapılar dışarıya doğru açılır ve acil çıkış kapısı olarak raylı veya döner kapılar kullanılmaz. Acil çıkış yolları ve kapıları ile buralara açılan yol ve kapılarda çıkışı zorlaştıracak hiçbir engel bulunmaması, acil çıkış kapılarının kilitli veya bağlı olmaması sağlanır.” O acil çıkış yolları ve kapılarıyla ilgili mevzuat düzenlemelerimiz.

Kaçak akım rölesiyle ilgili yine 3 farklı yönetmelikte, yine aynı yönetmelikte, İş Yeri, Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik, Yapı İşlerinde İş Sağlığı Güvenliği Yönetmeliği ve İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği’nde kaçak akım rölesinin tesis edilmesi yükümlülüğü getirilmiş.

Yine, İş Ekipmanları Yönetmeliği’nde bu tesisatların periyodik kontrollerinin yılda bir yapılacağı ve elektrik mühendisleri, elektrik teknikerleri ve yüksek teknikerler tarafından yapılacağı karara bağlanmış.

Bu kadar benim sunumum.

Teşekkür ederim, arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Başka bir sunumumuz var mı, soru-cevaba geçiyor muyuz? Bir tane daha dosya dağıttınız ama.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Bizim de sunumumuz var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yok o değil, şurada ikinci bir dosya var.

Aynı sunum mu?

İSMAİL TAMER (Kayseri) - Aynı sunum.

BAŞKAN – İş Teftiş Kurulu Başkanlığı...

Sorumuz var mı?

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) - Ben bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Ben teşekkür ediyorum sayın arkadaşımıza verdiği bilgilerden dolayı.

Orada bir konuyu belirtti, ben kendisine o konuyla ilgili bir soru sormak istiyorum. “Yangının meydana geldiği iş yeri bir öğrenci yurdu.” dedi, “Faaliyet alanı öğrenci ve işçi yurtları, pansiyonlar ve pansiyon odası, kiralanan evlerde yapılan konaklama faaliyetleri içerisine giriyor.” dedi, tehlike sınıfı az tehlikeli, çalışan sayısı 5 olarak gösterildi. “Dolayısıyla burada gerekli eğitimleri yaptırması gereken bir iş yeri.” dedi. Yani “Yangına karşı, doğal afetlere karşı, meydana gelebilecek her türlü tehlikeye karşı devamlı olarak çalışan kişilerin eğitimlerini yaptırması gereken bir iş yeri.” dediniz.

Ben şimdi bir soru sormak istiyorum: Bu çalışan kişilere bu gerekli eğitimlerin verilip verilmediğini kim kontrol ediyor, siz mi kontrol ediyorsunuz?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Yani şimdi, aslında, belki Teftişten Başkan Yardımcısı arkadaşımız o soruya daha doğru cevabı verir de, bu iş yerlerinde genel anlamda bu kanuni yükümlülüklerini, teftişin denetimini İş Teftiş Kurulu Başkanlığı yapar.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Tamam, yani işte, gerekli eğitimler bu iş yerinde verilmiş mi verilmemiş mi çalışanlara?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Herhangi bir teftişimiz yok.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) - Herhangi bir teftişiniz yok. Yani kanunun gereği olan görev ve sorumluluklar orada maalesef yerine getirilmemiş.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Biz sunumumuzu yapalım daha iyi aydınlanacaksınız, ondan sonra değerlendirirsiniz ve o zaman...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Hayır, hayır, ben, tabii, sayın yetkilinin...

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Yani şöyle...

BAŞKAN – Sizin mikrofonunuz açık değil, sizin konuşmanız kayda geçmiyor, şu anda soru şu...

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Şöyle ifade edeyim Sayın Vekilim...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani ben sayın yetkilinin beyanına göre bir soru yönelttim. Yani benim anladığım kadarıyla, kendisi de söyledi, “Bakanlığımızın Teftiş Kurulunun denetimi...

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Yetkisinde.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – ...yetkisinde.” dediniz.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Ama 1 milyon 740 bin iş yeri...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Hayır, hayır, ben sordum yani, ben soruyorum, siz kendiniz söylediniz, “Burası bir iş yeri.” dediniz, “Bu iş yerinde de 5 kişi çalışıyor.” dediniz, “Dolayısıyla bu iş yerinde çalışan 5 kişiye olabilecek yangına karşı, işte, doğal afetlere karşı, tehlikeye karşı her zaman bir eğitim verilmesi gerekiyor.” dediniz. Ben de o anlamda, “Bu çalışanlara eğitim verildi mi verilmedi mi?” diye bir soru yönelttim, siz de “Verilmedi.” dediniz, dolayısıyla...

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – “Verilmedi.” demedim, özür dilerim.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Arkadaş söyledi “Öyle bir şey yok.” diye.

BAŞKAN – Şöyle yapalım mı Sayın Rıza Bey, Teftiş Kurulu sunumunda bu soruyu tekrar soralım.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Siz dediniz Beyefendi.

BAŞKAN - Rıza Bey...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Efendim?

BAŞKAN – Teftiş kurulu sunumunda bu soruyu tekrar soralım, herhâlde yetkili merci orası, oradan cevabımı alalım.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani ben şeyi söylüyorum...

BAŞKAN – Ben anladım.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani bu çalışanlara gerekli eğitimin yaptırılıp yaptırılmadığına yönelik olarak kontrol mekanizmasını kim yapıyor ve bu iş yerinde de bu kontrol yapıldı mı, yapılmadı mı? Eğitim verilip verilmediğine dair.

BAŞKAN – Tamam.

Siz sunumunuzda lütfen ona açıklık getirirseniz. Yani burada mevzuat ve yönetmeliklere yazılmış bir şey var, işte “kontrol edilmesi gerekli” diyor ama bunu asıl kim yapıyor yani bu mevzuatları yazan mı? Denetleyen kim, teftişi yapan kim? O noktada sizin sununuza...

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR - Sayın Başkanım, burada hedefi şaşırmayalım. Yani buradaki öğrencilerin başına gelen bir olay, çalışanlar üzerinden gitmeye çalışmayalım. Yani biz teftiş yapmış olsak bile oradaki acil çıkış kapılarını biz çalışanlar için isteriz. Orada barınan, konaklayan veya bir alışveriş merkezinde orada kaç kişi bulunacak, kaç tane dükkân olacak... Yani sadece biz onların, çalışanların güvenliği için o kuralları, o mevzuatın getirdiği yaptırımları, onları denetleriz.

Diğer taraftan, bunlar planlanırken yatakhane veya yurt olarak planlanan, AVM olarak planlanan, bunların ilk projelerinde yangından tutun da diğer bütün kullanacak kişilerin yani burada hizmet alacak kişilerin güvenliği ilk başta projelendirilirken yangını, elektriği, diğer konuları, acil çıkış kapıları, kaç kişinin bir anda orada bulunacağı, bunların hepsi ilk projede yapılır. Bunlara belediyeler tarafından ruhsatları verilir, inşaat ruhsatı verilir, inşaat ruhsatından sonra iş yeri açma ruhsatında tekrar denetlenir -bunların yangına karşı olan kısımlarını itfaiye de denetler- ve belediyelerin yetkisindedir. Biz sadece çalışanlar açısından bakarız. Yani burada belki bir kişi veya iki kişi bulunuyordu o yurttan.

BAŞKAN – Sunumunuzda detaylı şekilde...

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – O kapsamı da sunumda bahsedeceğiz.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Öür dilerim, bir soru daha sorabilir miyim?

BAŞKAN – Sunumu yapan Sedat Bey'e soralım.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Tabii, öncelikle, bir iş yerinde çalışanların gerek can güvenliği gerekse iş güvenliği anlamında alınacak tedbirlerin bir nevi de orada diyelim ki diğer kalanların da güvenliğini sağlayacak tedbirler olarak ele alınması lazım. Yani siz “Konuyu saptırmayın.” dediniz de öyle bir konu saptırma içerisinde değilim. Dolayısıyla, oradaki yurttan çalışanlara yönelik alınacak olan tedbirlerin en azından orada diğer kalanların da güvenliğini sağlayacak tedbirler olarak algılanması lazım, bir.

Bir de ikinci olarak şunu söylüyorum, onu da biraz önce değerli arkadaşımız Sedat Bey söyledi, dedi ki: “Arama kurtarma, ilkyardım ve yangına müdahale için bu tip iş yerlerinde bir kişinin görevlendirilmesi lazımdır.” Dolayısıyla, bu iş yerinde böyle bir kişi görevlendirilmiş mi görevlendirilmemiş mi?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR - Çalışanları arasından görevlendiriliyor.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Evet, çalışanlar arasında.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR - Evet, işverenin görevlendirmesi lazım, bu mevzuatta da yazılmıştır, mevzuatımızda vardır.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Ama sizin belgelerinizde de olması lazım.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR - Mevzuatımızda vardır. Yani her işvereni denetlemek gibi bir şey, 1 milyon 800 bine yaklaşan iş yerimiz vardır, 600 bin civarında çok tehlikeli ve tehlikeli, bunların içinde madenler, yer altı madenleri, yer üstü ocakları, diğer inşaat iş yerleri, bu kadar 600 bin iş yeri varken bizim önceliğimiz değil. Ancak önceliğimiz nasıl olabilir? Siz bir şikâyet edersiniz, biz onlara bakıyoruz, gidiyoruz, elimizden geldiği kadar hepsine yetişmeye çalışıyoruz. Yani o şikâyetlerin hiçbirini değerlendirmiyor değiliz. Siz herhangi bir yurttan böyle bir şikâyet, böyle bir müracaatta bulunursanız biz elbette onu değerlendirir, onun teftişini yaparız ama çalışanlar açısından. Tabii ki o çalışanların güvenliğini düşünürken oradan faydalanan insanlar da bu güvenlikten elbette ki faydalanacaklardır.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Otomatikman faydalanmış oluyor.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Ama bu öncelikler yani sayı olarak, müfettiş sayımız olarak, dünyada da ILO standartlarına göre tüm iş yerlerini denetlenmesi diye bir şey yoktur yani yüzde 2'ler civarındadır ortalama iş yerinin denetimi. Bizde de 600 bin civarında çok tehlikeli, tehlikeli iş yeri olduğu için, biz o rakamlara yaklaştırmaya çalışıyoruz. Sayı olarak çok fazla değiliz, müfettiş sayısı olarak. Yani tüm Türkiye'de denetim yapıyoruz, şartlarımız çok kolay değil, yetişmeye çalışıyoruz.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Tabii, doğru, haklısınız ama o zaman bir öneri olarak burada ben de size bu öneriyi getireyim. Yani en azından Türkiye'de, daha önce gelen yetkililerden de aldığımız bilgilere göre, 2.450'nin üzerinde yurt var. Dolayısıyla, bu 2.450 yurttan çalışanların en azından işte yönetmeliklere göre orada gerekli eğitimleri alıp almadıkları konusunda bir araştırma yaparsanız, en azından hem o çalışanlarla ilgili hem de orada kalanlarla ilgili de iş güvenliği konusunda da bence bir hassasiyet gösterilmiş olur yani.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Teşekkür ederim.

Tabii ki yapmak isteriz ama enerjimizi çok farklı yere kaydırmış oluruz. Yani niye söylüyorum bunu?

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Koskoca bakanlık ya.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yani şimdi, bizim 576 iş sağlığı ve güvenliği...

BAŞKAN – Diğer sunuma geçtiğinde daha detaylı konuşuruz, daha bilgileri alalım.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Tamam Başkanım.

BAŞKAN - Deniz Hanım, Sedat Bey'e soracaklarımız varsa onları alalım.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle teşekkür ederim sunumunuz için.

Mevzuata yönelik aslında benim bir eleştirim var ve bu konuda sizin de fikrinizi almak isterim.

Şimdi, burada yangının meydana geldiği iş yerinin tehlike sınıfında faaliyet alanı öğrenci ve işçi yurtları, pansiyonlar ve odası kiralanan evlerde yapılan konaklama faaliyetleri hariç -tatil amaçlı olanlar hariç- bir sınıflandırmada 5 kişi çalıştığı için az tehlikeli kapsamına alınmış.

Bu bence çok farklı yani bu sizden kaynaklanan bir şey değil yani size bir eleştirim değil, bu mevzuata yönelik bir eleştirim. Şimdi bu bir iş yeridir, tamam, kabul ediyorum ama burası bir ofis değil, fabrika değil, burası bir mağaza değil, burada kurtarılması gerekenler, kaçması gerekenler bir yangın anında sadece çalışanlar değil yani nihayetinde orada küçük yaşta çocuk da vardı, üniversite öğrencisi de olabilir, lise öğrencisi de olabilir. Yani bu iş güvenliği konusunda çocukların barındığı okullar,

yurtlar ne olursa olsun sıradan iş yerleri gibi aynı mevzuata, aynı ölçülere tabi tutulması sizce ne kadar doğru? Bence doğru değil. Buradaki okulların ve yurtların bence bu mevzuatta ayrı bir statüye alınması gerekiyor çünkü çocuklar burada çok sayıda da olabilir. 2 bin öğrencili okullar var, özel okullar da buna dâhil, burada da iş güvenliğine gidiyorsunuzdur mutlaka değil mi, özel okullara da gidiyor musunuz özel yurtlar gibi?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Dönem dönem bildiğim kadarıyla yani çok sık olmasa da özel okullarla ilgili geçmiş yıllarda bir teftiş programımız oldu.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Tabii, tabii, yapıyoruz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Sizin kapsamınızda değil mi? Yani iş güvenliği noktasında sizin alanınıza giriyor değil mi? Tamam, ben anlıyorum dediğinizi.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yani programlı teftiş yapmıyoruz ama şikâyet geldiği zaman yapıyoruz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ben teftiştten bahsetmiyorum, bakın teftiş konusuna girmedim ben.

Şimdi, özel okullar da özel yurtlar gibi iş güvenliği noktasında sizin alanınıza giriyor, çalışanlar açısından doğru mudur?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – 6331 kapsamına çalışanlar giriyor, ben zaten şimdi kapsamı okuyacağım.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Doğru.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Anlıyorum, çalışanlar giriyor. Ben de diyorum ki bu iş güvenliğiyle ilgili mevzuatta burada çok büyük bir hata var. Burada 5 çalışan var diye 50 çocuğun barındığı bir yeri az tehlikeli diye sınıflandırmak -hani mevzuatın genel mantığında belki öyle yapmanız gerekiyor olabilir, sizi de eleştirmiyorum ama- mevzuat noktasında eleştirilmesi gereken bir konudur. 50 çocuk da olabilir, 500 çocuk da olabilir, bin çocuk da olabilir. O zaman biz orayı az tehlikeli kabul ettiğimizde bence doğru olmaz.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Sayın Vekilim, özür diliyorum da, tehlike sınıfının çalışan sayısı ile alakası yok.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Neyle alakası var?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Bu faaliyetle ilgili. Bu faaliyetin kodu: 55.90.01, alanı “Öğrenci ve iş yurtları pansiyonlar ve odası kiralanen evlerde yapılan konaklama faaliyetleri...” Burada 1.500 kişi de çalışsa az tehlikeli sınıfta bu.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Dünyada da böyle sınıflandırılmış.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – O zaman bu da çok sıkıntılı.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Onun insan sayısı ile alakası yok.

Bir de kanunun kapsam ve istisnaları konusunda 6331'in 2'nci maddesi diyor ki: “Bu Kanun kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine ve bu iş yerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm çalışanlarına faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.” Yani çalışanlar üzerine. İstisnalar var. İstisnalar: Kolluk kuvvetleri istisnaları, ev hizmetleri istisnaları, kendi nam ve hesabına çalışanlar istisna, afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri kanun kapsamı dışında.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, ben bu konuda yapacağımız raporlandırmada bir öneri sunulması gerektiğini düşünüyorum. Yani sırf şu alan faaliyet alanına girdi diye ona “az tehlikeli” kodunun verilmesi büyük bir hata. Çocukların yaşadığı, çocukların okuduğu kurumların veya 50 kişi de olsa, bin kişi de olsa “az tehlikeli” kapsamında ele alınmaması gerekir. Bence bunu raporumuzda özellikle belirtmemizde fayda var diye düşünüyorum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Deniz Hanım, bu, ILO standartlarıyla belirlenmiş bir şey, biz Türkiye olarak belirlemiyoruz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ama nasıl olabiliyor bu, anlayamıyorum ben.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Uluslararası standartlarda böyle belirlenmiş.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Evet, ILO standartlarına göre, ulusal standardımız değil bu sektörler.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Dünyada kullanılan... Yani yer altı işleri çok tehlikeli sınıfta yer alan... Yani şimdi, bir otel, konaklama işini siz aynı sınıfta değerlendiremezsiniz. Oradaki SGK açısından şu anda primler aynıdır ama tehlike sınıfına göre farklılıklar gösterebilir yani onların riskleri daha fazladır. Tehlike sınıfı da onu belirtiyor, işin ne kadar tehlikeli olduğunu belirtiyor.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Çalışan açısından, çalışan odaklı bakılıyor burada.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Evet. Burada o tür konaklama, diğer AVM’ler, o tür şeyler ilk başlangıçtan yapılan ve ruhsatını verecek olan bir kurum, burada, yurtlarda Millî Eğitim Bakanlığıdır veya Kredi Yurtlar Kurumudur, o ruhsatını verecek, ona göre mevzuatı zaten var, mevzuatını daha detaylandırarak bunun ilk ruhsatını verecek, çalışmaya elverişli, çocukların psikolojisinden tutun, kullanım açısından, lavabolarından tüm şeylerini denetlemesi okullar için de geçerli. Ondan sonra bu kullanıma açtırması gereken yerlerdir buralar. Yani şey tarafından, tehlikeli sınıfla bu işi çözemeyiz.

BAŞKAN – Bir toparlayalım.

Buyurun, size de söz vereyim.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI İŞ BAŞMÜFETTİŞİ MUSTAFA İLKAN ÖZER – Bir toparlama yapmak istiyorum aslında bütün bu konuştuklarımıza, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bunun işverenler açısından getirdiklerine ilişkin ve bu yükümlülüklerin nasıl takip edildiğine ilişkin olarak.

Önce bu tehlike sınıfından hemen çok kısa bir değerlendirme yaparak devam etmek istiyorum. Tehlike sınıflarının getirilme sebebi aslında iş yerlerine, işverenlere iş sağlığı ve güvenliği konusunda rehberlik yapmak üzere, danışmanlık yapmak üzere, yükümlülüklerini yerine getirmek üzere yardımcı olacak profesyonellerin sayısının ve çalışma sürelerinin belirlenmesiyle ilgili olarak yapılan düzenleme. Şöyle ki az tehlikeli bir iş yerinde çalışacak bir iş güvenliği uzmanının çalışma süresi ile çok tehlikeli bir iş yerinde çalışacak iş güvenliği uzmanının çalışma süresi aynı değil. Doğal olarak çok tehlikeli yerde çalışacak, hem süresi hem uzman sayısı orada çalışan sayısına bağlı olarak değişecek. Sadece bu anlamda bir değişikliği getiriyor tehlike sınıfları. İşte, orada yapılacak risk değerlendirmesinin süresi, tatbikatların süresi gibi alanlarda değişiklik getiriyor ve bunun dışındaki bütün yükümlülükleri her işveren için aynı, her işveren o yükümlülükleri yerine getirecek. Ona yardım edecek profesyonellerin,

iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekiminin çalışma süresi ve çalışan sayısına bağlı olarak sayısı ile risk değerlendirmesi, sağlık raporu, periyodik kontrollere ilişkin birtakım işlemlere ilişkin süreleri belirleyen bir sistem yani tehlike sınıfının tek esprisi bu.

Bunun dışında, sayın vekilimin, Rıza Bey'in sorusuna şöyle bir yanıt vermek istiyorum: Elbette ki işverenlerin yükümlülüklerini biz tanımıyoruz bu kanunda, 6331 sayılı Kanun'da. İş Teftiş Kurulu Başkanlığı olarak da, iş müfettişleri olarak da bu yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğini teftiş etmekle yükümlüyüz. Ancak her bir işverenin her bir yükümlülüğü yerine getirip getirmediğiyle ilgili bir sistematik yok yani bir bildirim zorunluluğu yok. Siz sanırım bunu sormak istiyordunuz. Buna da öyle bir cevap verelim. Ancak ve ancak teftiş yaptığımız iş yerleriyle ilgili tespitlerimize ilişkin raporlarımızı düzenliyoruz, o teftiş süresince bulduğumuz mevzuata aykırılıklarla ilgili raporlarımızı düzenliyoruz. Bunun dışında Genel Müdürlüğümüze bildirilen, uzman ve hekimlerin çalışıp çalışmadığına ilişkin bildirimleri takip edebiliyoruz. Bunun dışında bir işverenin o 6331'den kaynaklanan ve alt mevzuatından kaynaklanan yükümlülükleri tek tek yerine getirip getirmediğini takip edecek bir sistemimiz yok, işverenin de böyle bir yükümlülüğü yok, böyle bir bildirim yükümlülüğü yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki.

Leyla Hanım, buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Teşekkür ediyoruz sunumunuz için.

Merak ettiğim, bu yurt için bir risk değerlendirmesi raporu elinize hiç ulaştı mı? Özellikle yangın sonrası böyle bir araştırma yapılarak bu yurt için iş yeri uzmanı var mı, iş yeri hekimi var mı ve risk değerlendirmesi hiç yapılmış mı? Böyle bir araştırma yapıldı mı hiç? Aladağ için soruyorum. Yok herhâlde böyle bir tespit.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Bizim iş güvenliği profesyonellerinin takibini yaptığımız program çerçevesinde baktığımızda burada bir uzman ve hekim görevlendirmesi olmadığını görüyoruz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yapılmamış çünkü daha öncesinde bilirkişilerin hazırladığı raporda çalışanlarla ilgili hijyen koşullarının ve aşçının gerekli belgelerinin olmadığı tespit edilmişti.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Pardon, özür diliyorum, atladığım nokta var.

Kanunun yürürlük tarihlerini şurada, sona, alta bakarsanız, kamu çalışanları ve 50'nin altında çalışan az tehlikeli sınıftaki iş yerleri için o 6'ncı madde, profesyonel çalıştırma yükümlülüğü 1 Temmuz 2017 tarihinde yürürlüğe giriyor, o yüzden yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) - O yüzden bir bildirim yapmak yok, tamam.

Peki, aşçı olarak çalışan kişinin de hijyen koşullarının yerine getirilmediği bilirkişi raporunda vardı, gerekli belgelerinin olmadığı tespit edilmişti. Bununla ilgili de herhangi bir bildirim yok anladığım kadarıyla.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Yok, zorunluluk da yok, bize yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yani yurtlarda çalışan, Aladağ için demiyorum, herhangi bir yurttan, özel yurttan çalışan bir aşçının belgesinin olup olmadığını biz kontrol etmiyoruz şu anda.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Pardon, ne belgesini?

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Aşçı olarak çalışıyor ya, hijyen eğitimi alıp almadığını.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Onu Sağlık Bakanlığı kontrol ediyordur muhtemelen. Sağlık Bakanlığının yetkisinde.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yok, o belge, normalde bu ILO sözleşmelerinin kurallarına göre, çalışanın orada istihdam edilmeden önce elinde olması gereken bir belge zaten. Sağlık Bakanlığının değil yine.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Mesleki eğitimle ilgili mi?

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Evet. Yani siz bir yere, bir restorana aşçı alırken onun aşçı olarak çalışabileceğine dair bir belge istiyor musunuz?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde -iş yerleri değil, işlerde- bununla ilgili yönetmeliğin ek 1 'inde yer alan 109 tane işte mesleki eğitim alma zorunluluğu, yükümlülüğü var ama öteki şey, az tehlikeli sınıfta yer alan işlerde veya iş yerlerinde periyodik olarak, iki, dört, altı yılda bir iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden geçmesi gerekiyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Muayenelerinin yapılması gerekiyor.

İşe başlarken de bu eğitimi almış olması şartı yok yani şu an için yurtlarda?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Mesleki eğitim çok tehlikeli işlerde var, bu MYK'nın yayımladığı işlerde var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Az tehlikelide bu şartı aramıyoruz yani.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Evet.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Mutfak da tehlikeli sınıfta yer aldığından mesleki eğitim olması lazım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yani bir yurdun mutfağı da olsa mutfak tehlikeli sınıfa giriyor. Ben iş yeri hekimliği eğitimi almış birisiyim.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Ama iş yeri geneli olarak orası az tehlikeli olduğu için...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Az tehlikeli sınıfına mı alıyoruz? Mutfağı ayrı değerlendirmiyoruz yani.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Evet, tabii, tabii, ayrı değerlendirmiyoruz. Yani iş yeri bazında, bütününde az tehlikeli iş yeri olduğu için şey değil.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yani bilirkişi raporundaki aşçının gerekli belgelerinin olmaması da bir mazeret veya bir eksik olarak kabul edilemez görünüyor şu anda.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Tabii ki işe başlangıçta sağlık raporu olacak. Bu sağlık raporunda da herhangi bir bulaşıcı hastalığı olmaması gerekir aşçılık yapacak bir kişinin. Onun da işe giriş sağlık raporunda alıp işveren tarafından onun denetlenmesi ve sağlık raporunu aldırması gerekir ve ondan sonra da periyodik olarak o sağlık gözetimini yaptırması gerekiyor işverenin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Tamam. Benim merak ettiğim, tüm yurtlar için mutfakları ayrı bir statüye almıyoruz, o mutfaklar gene “az tehlikeli” sınıfında işe devam edecekler.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Evet, öyle.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Peki, bir restoran veya bir AVM'nin içerisindeki yemek kısımları, onların mutfakları hangi sınıfta yer alıyor; tehlikeli mi, az tehlikeli mi veyahut da AVM'nin geneli olarak mı değerlendiriyoruz?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – AVM de az tehlikeli olduğu için...

LEYLA ŞAHİN USTA (İstanbul) – Yine aynı, az tehlikeli.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – ...bir bütün olarak değerlendirirsek orası da “az tehlikeli” sınıfta yer alacak.

LEYLA ŞAHİN USTA (İstanbul) – Tamam, teşekkür ederim bilgiler için, sağ olun.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Mustafa Bey.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, Sayın Yenidünya, ben de sunumunuzu dikkatle dinledim. Tabii, yasa 2012'de yayımlanmış. Bu Aladağ'la ilgili, bir önceki itfaiye sorumlusu Bekir Metin Demir ve kimya mühendisi -Turgut Cılgaoglu'ydu ismi yanılmıyorsa- bir sunum yaptı bize. İnceleme fırsatınız oldu mu o sunumu?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yok, incelemedim.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Galiba incelemeniz. Yani haddim değil tabii size şunu yapın veya yapmayın demek ama biz çok hüznülenerek dinledik bunu. Bir defa yani siz inceleseniz sanıyorum, o iş yerinde güvenliksiz ne var değil de güvenli ne var diye bakardınız ve bulamazdınız. Şimdi, bu bağlamda, tabii ki yasanın çıkması güzel, derslerin verilmesi de güzel ama ders verenden çok, ders alan olması daha önemli.

Sizin yasanıza göre, bir binada bir maddenin, bina malzemesinin, duvarın en az altmış dakika yangına dayanması gerekiyor ama bu yangın on dakika içinde bütün binayı sarmış. Yine, sizler “az tehlikeli yer” dediniz ama yine orada uzmanın söylediği “Orada çıkan madde o kadar ağır bir zehir ki ikinci nefesten sonra ölünür.” diyor yani pencereye yakın oldukları hâlde. Hani, hakikaten böylesi çok vahimdir.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yerler halı, duvarlar lambri, hep kimyasal yani bir tutuştuğu zaman...

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Yani bu gerçek karşısında, bütün bu anlatımlar... Tabii ki yasa çıkacak ama öncelikle ben sizin o raporları ve önceki değerlendirmeleri alarak buraya gelmiş olduğunuzu düşünmüştüm yani onun üzerinde ne yapılabilir... Gelmedinizse bile bundan sonra düşünüyor musunuz? Aladağ raporuna kendi gözünüzle bakıp “Bir iş yeri nasıl güvenli olur?”un en kötü örneği diye bir örnek en azından, hani bir şekilde bir yansıma düşünüyor musunuz?

Bir de tabii ki her yeri denetlemeniz mümkün değil ama binalarımız işçi güvenliği, iş güvenliği, iş sağlığı açısından ne ölçüde sağlıklı konusunda bize verebileceğiniz genel bir istatistik, bir değerlendirme var mı?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Efendim, son gittiğimizde tüm binaların...

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Bu tür... Yani biz tabii konuyu çok dağıtmayalım. Yurtlarımız yani öğrencilerimizin kaldığı bu tür yurtlarla ilgili, bu binaların güvenliğiyle ilgili, sağlığıyla ilgili bir değerlendirme, bir istatistik sunabilir misiniz bize? Örneğin İstanbul İtfaiye Müdürü dedi ki: “Binaların yüzde 56’sında koşulların çok büyük bir bölümü yerine gelmemiş.” Yurt binalarının böyle bir istatistiğini vermişti biz. Hani, sizin bize bu konuda sunabileceğiniz bir gerçek var mı?

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEDAT YENİDÜNYA – Benim bildiğim, bizde böyle bir kayıt, veri yok binalar hakkında.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Ama bunu verecek olan da Milli Eğitim Bakanlığı, Kredi ve Yurtlar Kurumu yani...

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Ama siz iş sağlığının direkt adresisiniz yani.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – İşte, az tehlikeli olduğu için yani bizim... Hani, siz öteki iş yerlerini düşünseniz ve ölen çalışanlarımızı ve kaza geçiren, iş göremezlikle sonuçlanan... Onları bırakıp biz bu tarafı, bunu incelemeye kalktığımız zaman kaynaklarımızı... Çünkü bunu gerçekten yapacak kurumlar var, olması gereken. Kredi ve Yurtlar Kurumu düzenleyecek bunu, Milli Eğitim Bakanlığı düzenleyecek ve yerel yönetimler bu binalar yapılırken, ruhsatı verilirken iş yeri açma ruhsatı... Hatta üniversitelerin içindeki yurtlara da rektörlükler bakıyor. Onu da organize sanayi bölgeleri gibi... Organize sanayi bölgelerinde iş yeri açma ruhsatını da organize sanayi bölgeleri verir. Burada da rektörlüğün denetiminde ve de rektörlüğün buna genel olarak rehber çıkartacak; Milli Eğitim Bakanlığı, Kredi ve Yurtlar Kurumu.... Yurtların nasıl olması gerektiği; tabanından tavanına, penceresinden her türlü özelliğine göre o özellikleri taşıyacak yapıda olması gerekir.

Belki siz de Sayın Milletvekilim, yurttta kalmışsınızdır, ben de yurttta kaldım. Bizim kaldığımız o tarihlerde Kredi ve Yurtlar Kurumunun yurdunda yanacak hiçbir şey olmazdı. Yerler mozaik beton, duvarı, penceresi, yatağımız, demir dolabımız yani istesiniz de yangın çıkartamazsınız orada. Bir şeyler lüksleştikçe, kimyasallar içine girdikçe o kadar çabuk tutuşabilir malzemeler var ki... Elektrik zaten sınırlı sayıda kullanılıyordu. Çıkan kaynaklar da belli. Tabii ki bunu biraz düzenlememiz, bunu da yapacak kurumlarımız, bunu denetleyecek... Tabii ki biz elimizden geldiği desteği veririz, bu kurumlarımızla çalışırız. Öyle bir yönetmelik hazırlanır, yönetmelikleri veya diğer rehberi hazırlanır yurtlarla ilgili -Milli Eğitim Bakanlığı, Kredi ve Yurtlar Kurumu- biz kurum olarak destek veririz, yardımcı oluruz. Biz çalışan sağlığından doğru, bu tarafa yani bu konuları daha detaylı bildiğimiz için... Yani Milli Eğitim Bakanlığında tabii ki çok mühendis yok, orada öğretmenler var. Onlar hazırlıyordur, bir mevzuat hazırlama birimleri vardır. Yeterince konuya vâkıf olmayınca detaylandıramayabilirler. Biz de kurum olarak elimizden gelen desteği veririz böyle bir şey hazırlandığı zaman.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Ama örneğin burada güvenlik, sağlıkla ilgili bir standart yok mu: “Şu malzeme kullanılır, bu kullanılmaz.” Yani bu tür... Mesela siz Aladağ’a gitseydiniz, denetleseydiniz ne yapardınız, nasıl bir...

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Oradaki denetimimiz, sorumlulukları nedir işverenin, sadece çalışan sayısı açısından ve onlara bakmaktı yani kalanların elbette ki... Yani elektriğin periyodik kontrolünü isterdik, diğer mevzuatla ilgili acil durum planını isterdik, onları isterdik ama bu beş kişi için isterdik yani orada barınan çocuklar için istemezdik yani.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Yani onlar için bile burada zaten her şeyin faul olduğu görünüyor.

BAŞKAN – Toparlayabilirsek... Yine, Teftişin sunumu da olacak çünkü.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yani daha detaylı konuşuruz.

BAŞKAN – Hüda Hanım, buyurun.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Hoş geldiniz değerli misafirlerimiz. Teşekkür ediyoruz konuşmalarınız, sunumlarınız için de.

Evet, Başkanımızın da dediği gibi dokuz konuşmacı dinlemişiz bugüne kadar ve bugün de sizleri dinliyoruz. Özellikle bugünkü sunumda kurumlar adına gelen konuşmacılarımız tabii ki kurumları adına buraya gelip sunumlarını yaparlarken özellikle kurumlarının en pozitif anlamda temsiliyetini, ilkelerini, prosedürde olması gereken, ideal olan hedefleri, teoriyi bize anlatıyorlar. Çok iyi bir kurum ortaya çıkıyor. YÖK için de aynı şekilde, efendim, çalışma ve sosyal güvenlik noktasında sunum yapan arkadaşlarımız da aynı şekilde hep ideal olanı bize anlatıyorlar. Teorik olarak güzel fakat bu Aladağ noktasında yaşanan acıya nasıl bir çözüm ve pratik olarak bizi kestirmeden bir sonuca götürecektir, bununla ilgili ciddi bir kurgu sıkıntımız var. Mesela YÖK’le ilgili sunum yapan arkadaşımız... İş güvenliği ve garantisi hemen hemen hiç olmayan bir ülkeye döndük. Hem bütün çalışma alanlarındaki çalışanlarımızın, istisnasız, toplumun her alanındaki çalışma alanlarındaki insanların can, hayat güvenliği son derece risk altında, hatta Avrupa Birliği ortalamasında Türkiye’deki sadece inşaatlarda tek başına ölenlerin sayısı bile Avrupa Birliği’ne göre üç kat daha fazla durumda ve ilk sıralarda ölümler noktasında. Yine, hani iş güvenliği belki farklı bir anlamda ifade ediliyor burada, tabii ki güvenlik önemli. Fakat, aynı zamanda iş garantisi noktasında bile ciddi bir sıkıntı yaşayan ülkeye döndük. Burada politik, farklı noktalara girmeme gerek yok, herkesin malumu olduğu üzere... Yani başta işte YÖK üyemiz burada olduğu için buna vurgu yapmak istedim. Hiçbir sebep yok iken veya sadece ülkemizin daha iyi günlere gitmesi için bazı duruşlarını ifade etmelerinden dolayı binlerce akademisyen bugün iş garantisizliği içerisinde mesleklerini kaybetmiş durumdalar.

BAŞKAN – Hüda Hanım...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Ya Hüda Hanım, Aladağ Komisyonundayız yani.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ben de aynen şimdi oraya vurgu yaptım, alakası yok diye... YÖK konuşmacımız burada çok güzel...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Hüda Hanım, alakası yoksa burada ifade...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Müdahale etmeyin, müdahale etmeyin.

YÖK görevlimiz çok güzel bir YÖK profili çizdi.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Hiç kusura bakmayın, bu Komisyonunda bunları konuşamazsınız.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – YÖK komisyonunda değiliz, Aladağ Komisyonundayız.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Aladağ’la alakasıyla olmadığı şekilde...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – YÖK komisyonu kurulursa orada bunları konuşuruz.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Aynen. YÖK’ü, biz kurumsal, idealize edilmiş bir kurumu dinledik burada.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – YÖK komisyonunda değiliz, konuya dönün rica ediyorum.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Lütfen, araya girmeyin, dinleyelim arkadaşımızı.

HÜDA KAYA (İstanbul) – YÖK, Aladağ’la hiç alakası olmayan...

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Genel Kurul açılacak, bir sunum daha var; Aladağ Komisyonundayız.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Arkadaşım, burada YÖK görevlimiz var.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Sayın Başkanım, siz müdahale etsenize.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Biz Aladağ’la ilgili olmayan bir sunumu dinledik burada.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Niye yani ben konuşamaz mıyım?

GAYE USLUER (Eskişehir) – Siz geç geldiyseniz...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Başkan, idare edin, onlar da konuşuyor.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Müdahale etmeyin lütfen, siz konuşmayı dinlemediniz.

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Sunum sırasında siz yoktunuz, biz buradaydık, sunumu dinledik.

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri lütfen...

Hüda Hanım...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Ben buradaydım.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Aladağ’la ilgili olmayan...

BAŞKAN – Lütfen...

Konuşmanızı kapattım, bir sakinleşsin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Konuya dönmenizi rica ediyoruz, hepimizin vakti çok kıymetli, bir sunum daha dinleyeceğiz.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bakın, müdahale etmeyin. Buradaki Aladağ’la, zaten çocuklarımızla bir kurgu problemi var.

BAŞKAN – Hüda Hanım...

Hüda Hanım, mikrofonunuzu kapattım, bir beni dinler misiniz, kayda geçmiyorsunuz. Bir sakinleşelim lütfen.

Değerli Komisyon üyeleri, tabii ki zamanımız kısıtlı ama burada gerekirse ikiden sonrasına kadar da oturabiliriz, daha sonrasında zaten sunumlar bittikten sonra Adana’ya yapacağımız gezi programıyla ilgili de bir istişare toplantımız olacak lütfen dağılmayın diyeceğim.

Konumuz yangın, yangınla ilgili alınması gereken tedbirler, barınma ve eğitim ihtiyaçlarının karşılanması noktasında güvenliğin sağlanması. Bu konunun içinde kalırsak çok memnun olurum, tekrar mikrofonunuzu açıyorum.

Buyurun.

Toparlarsak...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Tekrar şunu ifade ediyorum: Konuşmamın başında giriş yaparken de tekrar söyledim, Yükseköğrenim Kurumuyla ilgili bir sunum dinledik ama Aladağ’da ölenler 10-13 yaşındaki çocuklar; ben buradaki kurgusuzluğa dikkat çekerek bir örnek veriyorum. İş güvenliği, iş garantisi, efendim, iş şartları noktasında her konuda güvensizliğin ve riskin alabildiğine yaşandığı ilk sıralarda olan bir ülkeye döndük, ne akademisyenin güvencesi var ne kurstaki çocukların güvencesi var ne hocaların ne öğretmenlerin, hiçbir noktada çalışanların güvenliği kalmayan bir ülkeye döndük. Bu da dolayısıyla Aladağ dâhil hayatımızın her alanıyla ilgili bizi ilgilendiriyor.

BAŞKAN – Komisyon Başkanı olarak, bu “Güvenliği kalmadı.” noktasında söylediğiniz kanun hükmünde kararnamelerle alınan konularla ilgiliyse bir terörle mücadele noktasında alınmış kararlardır bunlar, bu konuyu lütfen Aladağ Komisyonunda gündeme getirmeyin.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Çok yanlış.

BAŞKAN – Öğrencilerimizin barınma ihtiyacı noktasındaki konuya dönersek sevinirim Hüda Hanım.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Vallahi, Sevgili Başkan, mesela, yurt içi, yurt dışı, Haliç Kongre Merkezi dâhil olmak üzere çok şaşaalı toplantılardan bahsedildi. Yani, ben buna vurgu yaparken Aladağ'daki çocuklarımızla ilgili hayatıyla, yani o acıyla ilgili olmayan bir yığın örnekleri dinledik, birazcık sabrederek benim sözü nereye getireceğimi de dinlersek göreceğiz Sayın Başkan.

Bakın, 2015'te en az 1.730 çalışan, hayatını kaybediyor, 2016'da en az 1.970 çalışan, hayatını kaybediyor. Fakat, teftiş imkânı yüzde 2'lerde diye burada dinledik sayın görevliden, arkadaşımızdan.

Arkadaşlar, ve bu hayatını kaybeden insanlar... Aladağ da dâhil olacak buna yani umarım olmaz, inşallah olmaz, diğer bütün iş kazalarında ve acı sonuçlara şahit olduğumuz bütün davalarda olduğu gibi Aladağ'da da aynı sonuca, akıbete uğramayız inşallah. Genellikle az veya çok çalışanların hayatını kaybettiği bütün davalarda iş güvenliğinin alınmaması, işverenlerin ihmalleri, dikkatsizlikleri veya işte biraz daha emek veya maddi manevi masraf yaparak oradaki çalışanların hayatını garantiye, güvenliğe almaları gerekirken... Fakat ölen ölüp gittikten sonra davalar işverenlerin nasıl olur da hukuken o işten sıyırılır buna dönüşüyor. Ve kaç davada da gördüğümüz üzere ihmaller, tedbirsizlikler, hayatını kaybetmiş, ölüp gitmiş çalışanların üzerine yıkılıyor mahkeme kararlarıyla. Burada da inşallah...

BAŞKAN – Hüda Hanım, biz burada bir mahkeme değiliz, lütfen...

HÜDA KAYA (İstanbul) – ...Aladağ'la ilgili de aynı akıbete uğramayız.

BAŞKAN – Biz, burada yargılama yapmıyoruz, tedbirleri ve sonuçları...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Yargılama yapmıyorum. Bakın, yüzde 2'lerdeki teftiş örnekliğinden dolayı ben bu örneği veriyorum. İnşallah...

BAŞKAN – Bakın, Hüda Hanım...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Son cümlemi kullanıp bitiriyorum.

BAŞKAN – Bitirin lütfen.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Evet, bitiriyorum.

Biz, bu teknik sorunları konuşuyoruz, teorileri konuşuyoruz, tartışıyoruz. Ama, şu anda bile Aladağ'dan daha kötü şartlarda veya aynı şartlarda olabilecek binlerce çalışma alanı, ortamlar dünden daha fazla artarak Türkiye'de çalışmalarına, faaliyetlerine hâlâ devam ediyorlar. Dolayısıyla, bizim yaşanan acılardan sonuç çıkararak hâlâ aynı şartlarda faaliyetine devam eden bu ortamlara yönelik nasıl bir ders çıkarıp sonuç çıkaracağız; bunlar meseledir yeni acıların yaşanmaması için.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Gaye Hanım, buyurun.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben usule dair bir şey söylemek istiyorum. Beğeniriz beğenmeyiz, katılır katılmayız ama burada her birimizin söz alma hakkı var, siz de bunu gayet güzel bir şekilde yönetiyorsunuz. Söz hakkı alan arkadaşlarımızı lütfen dinleyelim. Yani, yerimizden, mikrofon dışı, kayda geçmeksizizin satışmalar, konuşmacının insicamını bozuyor, bu, doğru bir şey değil. Artı, arkadaşlarımız geç geldiler, YÖK Başkan Vekili Sayın Profesör Doktor Mehmet Şişman'ın konuşmasını dinlemediler. İşte, ne alaka falan diye... Yani hani buraya geç gelmişsin, kaçırmışsın zaten, Sayın Hüda Hanım'ın söyledikleri, tamamen benzer bir yolu izleyerek... Ha, beğenmiyorsak veya karşı çıkıyorsak söz hakkı alırız, açılır mikrofon

kendi konuşma hakkımızı tamamlarız. Yani, bu yerinden sürekli sataş, konuşanın insicamını boz, bu, doğru bir şey; küçücük kurulda bunu yapmayalım, Mecliste de yapmayalım, burada da yapmayalım. Söz hakkı istiyoruz, Sayın Başkan son derece saygılı bir şekilde veriyor.

Şimdi, buradaki sorun, çalışan 5'ten az ama burası bir yurt, burada 18 öğrenci barınıyor. Örneğin, bir küçük, butik otel düşünelim, çalışan sayısı 5 olabilir ama o butik otelde kalan insan sayısı 25 ise Çalışma Bakanlığının buna bakış açısı nasıl, bunu merak ediyorum. Çünkü, burada biz hep iş yeri, işçi sağlığından bahsediyoruz. Ama, o iş yeri bir AVM'deki bir dükkân olabilir ama buradaki bahsettiğimiz iş yeri bir yurt, burada 5 kişinin aldığı eğitim, orada ikamet eden 18 çocuğa verilecek veya olabilecek zararı önlemeye yönelik dolayısıyla özelliği olan iş yerine yönelik Çalışma Bakanlığının farklı uygulamaları yok mu? Mesela, buradan şunu çıkarabiliriz: Bu, bir eksiklikse bu yerine konulmalıdır. Otel olabilir, yurt olabilir, işte 18 çocuk kalıyor.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Sayın milletvekilim, o Millî Eğitim Bakanlığının araştıracağı, kaç tane öğrenci kaldığı...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Onu söyleyemeye çalışıyorum.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Şimdi, biz orayı incelerken, teftiş ederken biz orada çok fazla...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Bütün sorumluluk sizin değil, onu demeye çalışıyorum.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Orada çok fazla ranza koymuş, yatak koymuş -uygun olmayan şartlar- hava hacimleri uygun olmayan şeyler koymuş olabilir. “Ben kullanmıyorum, kullandırmıyorum, burası kapalı.” dediği zaman her yeri açtırıyoruz biz teftişimizi yaparken, hiçbir kapalı mekân bırakmıyoruz, her tarafa bakıyoruz. Ama, “Ben burayı kullandırmıyorum.” dediği zaman, “Herhangi bir kullanımda değil.” dediği zaman...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Yani size bilgiyi verecek olan Millî Eğitim Bakanlığı mıdır ya da müdürlüğü müdür ilde?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Biz istemiyoruz onu çünkü...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Değil mi? Yerde halının olması, duvarların lambri olması, kapıların niteliği kimin denetim alanıdır?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Tabii, Millî Eğitim Bakanlığının denetiminde olan durumlar onlar. Oradaki çalışanlar için herhangi bir risk oluşturmuyorsa yerin halı olması, bir ofiste de olabilir bu, yerin veya duvarın lambri olması herhangi bir risk oluşturmuyorsa ama burada küçük çocuklar barınıyor yani onların... Gerçi bu yangını o çocuklar değil...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Yani, buraya “az tehlikeli alan” diyebilir miyiz? 5 çalışan ya da 5'in altında çalışan var ama 18 de çocuk ikamet ediyor burada. Buraya az tehlikeli alan diyebilir miyiz?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Sayıyla alakası yok tehlike sınıfının.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Burada sizin bir slaytta öyle bir şey vardı.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yani oradaki yapılan üretimle, yapılan işle alakalı.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Bunu anlatmaya çalışıyorum çünkü hani, Sayın Başkanın slayt sunumunda vardı, işte, çalışan sayısının 5'ten az olduğu iş yerleri az tehlikeli ama orada bahsettiğimiz iş yeri başka bir şey.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Evet, orada...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Yok, anladım ben sizin ne dediğinizi de, burada biz tartışırken yurt özelinde tartışmamız lazım.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Orada bin kişi de kalsaydı gene “az tehlikeli” olacaktı yani veya çalışsaydı.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Yurt özelinde de “az tehlikeli” bir alan mı oluyor?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Evet, evet.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Yani, 18 çocuk kalıyor, 18 çocuğun yaşamları da o 5 kişinin aldığı eğitime bağlı esasında.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Tehlike sınıfıyla alakası yok. Yani, işte, biraz önce müfettiş arkadaşımın bahsettiği gibi, oradaki profesyonellerin çalışma sürelerini belirlemek için o tehlike sınıfı...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Ben de bunu öyle algıladım zaten de şimdi, burada, tamamen iş yeri ve işçi sağlığına yönelik bir slayt sunumu, yoksa o iş yerinin niteliği, orada kalan insan sayısı ile alakalı değil. Çünkü ben de bir hekimim, işte, bizim hastanemizde de iş sağlığı güvenliği eğitimi almış profesyonel arkadaşlarımız vardı ama mesela, onların görevleri, çalışma alanlarıyla ilgili, daha çok meslek hastalıklarına karşı kendilerinin nasıl korunacakları, örneğin nükleer tıpta çalışan kişilerin nasıl korunacağı ama hastalarla ilgili bir şeyleri yoktu. Bin yataklı bir hastane, tasarruf bin yataklı hastanede yatan bin hastayla ilgili değil, bunu ayırt edelim diye söylüyorum, ben anladım.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Bir yangın çıktığı zaman hastanede, hastane idaresi nasıl tahliye edecek, o.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Ben anladım sizi de, ayırt edelim çünkü biz size yükleniyoruz, yükleneceğimiz kişiler veya kurum siz değilsiniz, onu söylemeye çalışıyorum.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Evet.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun İsmail Bey.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Her şeyden önce, Sayın Gaye Hanım'ın ithamlarına da bir cevap vermek istiyorum.

GAYE USLUER (Eskişehir) – İtham değil, itham değil.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Bir dakika, lütfen...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Yaşadığınızı söyledim.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Aynı şeyi siz yapıyorsunuz şimdi, benim sözümü kesiyorsunuz.

GAYE USLUER (Eskişehir) – İtham değil.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Siz bana ifade ederken şimdi siz benim sözümü kesiyorsunuz. Demek ki öyle bir şey oluyor.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Özür dilerim, tamam.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Ben buraya en erken gelenlerden birisiydim, ben geldiğimde hiç kimse yoktu. Daha sonra da bir işim dolayısıyla çıktım, tekrar döndüm. Ben, YÖK’le ilgili konuşmayı dinlemedim ve onunla ilgili de burada fikir yürütmedim.

Burası bir Komisyon, bu Komisyonun amacını, bundan sonra, yurtlarda kalan çocuklarımızın böyle bir elim olay yaşamamasıyla ilgili hepimizin katkı koyması gereken bir Komisyon olarak burada değerlendirmemiz lazım ve bu şekilde de gidiyor.

Burada, YÖK’ün kalkıp da akademisyenlerle ilgili... Akademisyenler bilimsel bir ifade özgürlüğü, çalışma yapmış da YÖK bunlara karşı mı çıkmış? Hayır, tam tersi, bu akademisyenler terör seviciliği yapmış, yataklık yapmış, yalakalık yapmış ve Emniyetin polis...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Şu anda siz çok fena konuşuyorsunuz.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Bir dakika...

Polisimizi şehit eden...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Gündem dışı konuşuyorsunuz, Aladağ’a gelin o zaman.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Aynı şey, size cevap veriyorum.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Sayın Başkan, lütfen ama...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Sayın Başkan, buna izin vermeyin.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – ...şehit eden bir...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Buna izin vermeyin.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – ...şehit eden bu insanlara karşı gerekli... Bu ülkede yaşıyorsak eğer bunlar hak ettikleri cezayı da alacaklardır, almaya da devam edecektir. Hiç kimse...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Barış istemek teröristlik değildir. Burası yeri de değildir.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Siz o akademisyenlere sorsaydınız...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Yanlış konuşuyorsunuz.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – ...bu şehitler, bu polislerimiz, emniyet güçlerimizle ilgili en ufak bir vicdanları sızladı mı? Sızlamadı. O zaman burayı...

HÜDA KAYA (İstanbul) – İnsanları yaşatmaktan başka derdi yok bu insanların.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Ölen çocukların ruhu kanıyordur ya, ayıp!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Burası Genel Kurul değil.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Genel Kurul değilse o zaman siz de bu şekilde konuşamazsınız, sizi ben şey yapıyorum.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Aladağ yangını, lütfen...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Gündem dışı konuşuyorsunuz.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Gündem dışı konuşmuyorum, size cevap veriyorum.

HÜDA KAYA (İstanbul) – “Terörist” diyemezsiniz, binlerce terörist mi var bu ülkede?

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Cevap veriyorum.

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – Sayın Başkan, lütfen, Aladağ yangınıyla ilgili...

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, bakın...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Terörist oldukları için, terör seveci oldukları için bu şekilde şey yaptı.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Tek vatansever siz misiniz? Bu ülkeyi herkes seviyor.

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri...

HÜDA KAYA (İstanbul) – “Terörist” diyemezsiniz.

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, lütfen... Rica ediyorum...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bu ülkenin tek vatanseveri kendiniz zannediyorsunuz.

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, lütfen... Rica ediyorum.

Bakın, bu toplantının başından beri...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Burada o zaman konuyu dağıtmayacaksınız, ne konuşuluyorsa ona göre devam edeceksiniz.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Çok çirkin bir ifade kullandınız.

BAŞKAN – Hüda Hanım, İsmail Bey, lütfen...

Bu toplantının başından beri, nedense, yaklaşık 9 konuşmacı dinledik...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Dünya kadar acı yaşıyoruz ya.

BAŞKAN – Lütfen... Hüda Hanım, bir şey söyleyeceğim.

Komisyonumuzun bütün toplantıları Aladağ’la ilgili, Aladağ ve genelde baştan sona kadar bu mevzuda gelişti. Bugün nedense tansiyonumuz biraz yükseldi. O yüzden, bundan sonra, lütfen, hem Gaye Hanım’ın usul noktasında belirttiğine cevap olarak, birbirimizin sözünü kesmeden... Aynı şeyi, lütfen, siz de yapıyorsunuz ama Gaye Hanım, yani burada herkes yapıyor.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Özür dilerim. İlk defa yaptım, özür diliyorum.

BAŞKAN – Yani, burada herkes, tartışmanın hararetine göre zaman zaman bunu yapıyor. Yani, kimse yapmıyor dersek yanlış olur. Ben de zaman zaman yapıyorum, siz de yapıyorsunuz, hepimiz bunu zaman zaman yapıyoruz ama usulümüze, konuşmamıza dikkat edelim ve bundan sonra lütfen konuşmamızı Komisyonumuzu ilgilendiren konular çerçevesinde yapalım. Bakın, sabahtan beri bir konuyu netleştirmeye çalışıyoruz.

Önemli bir konu, bence de burada bir eksiklik var, şöyle bir eksiklik var: Yani, bünyesinde misafir edilen –bu, öğrenci olabilir veya bir otel olabilir- kişi sayısına göre mi bir iş güvenliği tedbiri alınması lazım, yoksa çalışanlara göre mi? Burada bir açıklık var. Bunu biraz sonra, inşallah, sunumunuzda, sizin sununuza geldiğimizde bir netleştirirseniz memnun oluruz. Burada bir sıkıntı var. Ya biz bunu sizin ifadelerinizden doğru anlamadık ya da burada bir eksiklik var. Yani, burada, çalışan sayısı az olabilir ama kalan öğrenci, bir öğrenci yurdu için konuştuğumuz için öğrenci diyorum, bir otel olursa farklı olabilir, alışveriş merkezi olursa farklı olabilir... Sizin netleştirmenizi istediğim konu, siz “tehlikeli, az tehlikeli, çok tehlikeli” sınıfını iş yerinin çalışma şartlarına uygun olarak yapıyorsunuz yani bu, bir maden iş yeriye veya inşaatsa çok tehlikeli. Ama inşaat bittikten sonra o bina çok tehlikeli iş sınıfına girmiyor. Ama içinde hâlâ oturanlar var.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Orada açılacak iş yerine bağlı. O bina bitti, orada iş yeri açılacaksa...

BAŞKAN – O yüzden, buna bir netlik getirmenizi istiyorum. Lütfen, bundan sonraki Komisyon çalışmalarımızı... Bakın, dediğim gibi, vaktimiz kısıtlı. Haftaya, inşallah, Adana ziyaretimizi beraber burada istişare etmek istiyorum, konumumuzu ve gündemimizi Komisyon çerçevesinde tutarsak çok memnun olurum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Ben bir şey sormak için söz almak istiyorum.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Sayın Başkan, söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Bir saniye... Sırayla söz veriyorum.

Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Ben sabah Kültür ve Turizm Komisyonunun toplantısında olduğum için geç gelmek durumunda kaldım. Orada da bir kanun teklifinin görüşmeleri vardı. En azından kanun tekliflerinin neler olduğunu görüp buraya öyle yetişmeye çalıştım.

İkincisi, YÖK'ü kim istedi, davet edildi ve YÖK'le konunun hiç alakası yokken niye bugün bunları dinledik, bunu da merak ediyorum açıkçası.

BAŞKAN – Benden kaynaklanıyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Ama biraz, anladığım kadarıyla, iş bu tartışma boyutuna çekilmek için YÖK özellikle davet edildi mi diye de bir soru işareti oluştu aklımda.

BAŞKAN – YÖK'ü ben davet ettim. YÖK'ü davet etmemin sebebi, tekrar ediyorum: Burada, tüm öğrencilerimizin ifadesine dayanarak, burada sadece ilkokul, lise öğrencileri değil, üniversite öğrencileri de eğitim ve barınma ihtiyacını alan öğrenci sınıfına girdiği için kamusal eğitim ve barınma haklarından tüm öğrencilerimiz için güvence altına alınması kapsamında YÖK'ü de eksik kalmaması için davet ettik Komisyon olarak. Bunun neden davet edildiğini yani gereksiz olduğunu zaten Komisyon üyelerimizden Gaye Hanım ve Rıza Bey ifade etmişlerdi. Aynı gerekçeyi ben tekrar söylüyorum: YÖK de üniversite öğrencilerinin barınma ve eğitim ihtiyaçlarıyla bağlantılı, ilgili olduğu için davet edilmiştir.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Rıza Bey, buyurun.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Efendim, Teftiş Kurulu Başkanımız sunum yapacaksa ondan sonra sorayım.

BAŞKAN – Yapacak inşallah.

Tamam, oldu.

Buyurun Gaye Hanım.

GAYE USLUER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önceki müdahalem için tekrar özür diliyorum, herkesin de aynı erdemi göstermesini bekliyorum.

Bu şekilde müdahaleler olduğunda zaman zaman hepimiz taşkınlık yapabiliriz, haklısınız, konunun hararetiyle. Lütfen, anında uyarıp susturursanız, hangimiz olursa olsun... Yani, söyleyen kişi söyleyeceğini söyledikten sonra susmanın ve susturmanın hiçbir anlamı yok. Lütfen... Bu, sizin göreviniz, bunu gayet iyi götürüyorsunuz da aslında. Hepimiz dikkat edelim, ben de dikkat edeyim, arkadaşlarım da. Hepimizin mazeretleri olabilir, geç gelebiliriz, kaçırabiliriz, dışarı çıkabiliriz, burada bir sorun yok. Benim burada söylemek istediğim, YÖK'ün sunumunu arkadaşlarım dinlemediler, haklı mazeretleri var, hiçbir sorun yok. Dinlemediler, mesela, benim söylediğim şeyi aynı şekilde arkadaşım da söyledi hâlbuki siz bana cevap vermişsiniz YÖK'ü niçin davet ettiğiniz konusunda. Biraz daha sakin götürmek hep birlikte elimizde diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Gaye Hanım.

Diğer sunuma geçelim lütfen.

3.- *İş Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Semih Özçakır'ın, İş Teftiş Kurulu Başkanlığının idari yapısı, yasal durumu ve görev alanı hakkında sunumu*

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Aladağ ilçesinde yaşanan bu elim kazandan dolayı hepimiz çok üzgünüz, keşke hiç yaşanmasaydı. Ancak, bir daha yaşanmaması için böyle bir komisyonun kurulması Meclisimiz tarafından hoş bir karar olmuş. İnşallah bu komisyonun sonucunda da iyi bir çalışma çıkar ve kurumlarımız buna göre yeni düzenlemeler yapar, böyle bir kazanın bir daha yaşanmaması sağlanır diye düşünüyorum.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, kurumların değerli yetkilileri; Çalışma Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı olarak sunumumuzda bahsedeceğim konular İş Teftiş Kurulu Başkanlığının idari yapısından, yasal durumundan...

Görevlerimiz, iş teftiş yaklaşımlarında 6331 sayılı Kanun'un... Genel Müdürümüz detaylı olarak açıkladı, sadece amaç, kapsam ve istisnalarından bahsedeceğim, yani kimlere uygulandığından bahsedeceğim. 2016 yılındaki faaliyetlerimiz, 2017 yılında başladığımız ve devam ettiğimiz teftiş planlarımızı da aktaracağım.

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı olarak Türkiye'nin 81 ilinde görev yapmaktayız. Kurul Başkanlığı olarak 5 kurul başkan yardımcısından oluşan ve 5 grup başkanlığı altında; Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana grup başkanlıklarında görev yapmaktayız. Yasal dayanağımız 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 15'inci maddesinde belirtilen Bakan adına yapacağımız görevlerdir. Diğer bir yönden 4857 sayılı İş Kanunu'nun 91'inci maddesi uyarınca iş müfettişleri devlet adına çalışma hayatıyla ilgili mevzuatın uygulanmasını izlemek, denetlemek ve teftiş etmekle yükümlüdür. Diğer bir kanunumuz 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 24'üncü maddesi uyarınca da kanun hükümlerinin uygulanmasının izlenmesi ve teftiş Bakanlık iş müfettişlerince yapılmaktadır.

Uluslararası boyutu, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 81 sayılı Sanayi ve Ticarete İş Teftiş Hakkındaki Sözleşme'nin 1950 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanmasından, dayanağını oradan alır ve uluslararası tek teftiş kurulusudur dayanağını sözleşmeden alan.

Teftiş Kurulu Başkanlığımızda işin yürütümü ve iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yapan iki grup hâlinde müfettişler vardır, sosyal okullardan mezun olanlar ve teknik okullardan mezun olan iş müfettişi arkadaşlarımız görev yapmaktadır.

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakan adına çalışma hayatıyla ilgili mevzuat çerçevesinde programlı veya program dışı teftiş, inceleme, soruşturma yapmak, gerekli önlemleri almak veya aldırarak olarak belirlenmiştir. Kayıt dışı istihdamla mücadele etmek, sektörel analizlere dayalı denetimleri yürütmek ve bu konularda alınması gerekli tedbirleri önermek. Çalışma hayatıyla ilgili mevzuat çalışması yapmak, sahadaki noksanlıkları Genel Müdürlüğümüzle paylaşarak bu konuda mevzuatla ilgili düzenlenmesi şeyleri bildirmek. İlgili kurum ve kuruluşlarla alınması gereken önlemleri belirleyen genel değerlendirme raporu hazırlamak yaptığımız teftişlerle ilgili. Denetim sonuçlarına ilişkin istatistikler tutmak, değerlendirmek ve yorumlamak. Diğer bir görevimiz de 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu uyarınca iş yerlerinde inceleme yapmak, bu meslek edindirme kursları gibi yerlerin denetimini yapmak, uluslararası sözleşmeler çerçevesinde iş yerlerinde uygulamaları incelemek ve izlemek. Müfettişlerin iş teftişiyle ilgili faaliyet ve işlemleriyle ilgili yani kendi içimizdeki müfettişimiz bir hata yapmışsa bunların inceleme ve soruşturmasında kendimiz yapmaktayız.

İş teftişinden bahsedecek olursak, çalışma hayatıyla ilgili mevzuatın uygulanmasının devlet tarafından izlenmesi, denetlenmesi ve teftiş edilmesidir.

İş teftişinin temel ve öncelikli görev alanı 81 sayılı ILO Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesine göre çalışma ortamı ve çalışma koşullarını denetlemektir. Çalışma hayatındaki genel sorunlardan bahsedecek olursak, tabii ki iş kazası ve meslek hastalıkları çok tehlikeli olan bu maden, inşaat, kimya, metal sektörüyle ilgili iş sağlığı güvenliği sorunları var, kayıt dışı istihdam gibi, ücretle ilgili sorunlar gibi, engelli işçilerle ilgili sorunlar gibi sorunlar yaşamaktayız çalışma hayatının genel sorunları olarak. Bu bağlamda, iş teftişi yeni anlayışımız önleyici denetim yapmak olarak 2010 yılında planladık ve bugüne kadar devam ediyoruz. Bunlar öncelikli sektör, öncelikli risk anlayışı. Yani, biz teftiş programlarımızı hazırlarken önleyici öncelikli sektör seçiyoruz. İşte, elbette ki isteriz tüm iş yerlerinin denetimini yapabilmek, devlet keşke bunu yapabilse, dünya bunu yapabilse. Uluslararası çalışma örgütünde de böyle bir standart yok, yapamazsınız, yapmaya ihtiyaç da yok. Mevzuat çıkarıyorsunuz herkes uymak zorunda, bir kural çıkarıyorsunuz, bu kurala uymak zorunda, devletin çıkardığı diğer kurallar gibi çalışanlar, işverenler de bu kurallara uymak zorunda. Bir şikâyet olduğu zaman da elbette ki hiçbir iş yeri ayrımı yapmadan her iş yerine bütün şikâyetleri incelemeye, bunun yanında da önleyici teftiş, programlı teftiş riskleri belirlenerek, önleyici sektör belirleyerek, madenlerde her yıl teftiş yapmaya gayret ederek, inşaatlarda yetişebildiğimiz kadar teftiş yapmaya gayret ederek bu programlarımızı hazırlıyoruz. Daha çok eğitim ve iletişime önem veriyoruz iş yerlerinde hem çalışanlara hem işverenlere bu konuları anlatıyoruz, bilgilendiriyoruz, daha çok iş birliğiyle götürüyoruz.

İş teftiş konusunda iki temel yaklaşımdan bahsetmek mümkün. Biri, tepkisel yaklaşım, diğeri de biraz önce bahsettiğim gibi önleyici proaktif yaklaşım. Tepkisel yaklaşımdan bahsedeyim. Kaza olduktan sonra onu incelememiz, o kazayı incelememiz... Tabii ki o meydana gelen kazaları inceliyoruz. Özel bir kazaysa -yani kazanın tabii ki özeli olmaz ama- o sektörde oluşan bu kazayı bizim programlarımızı hazırlamamızda bir daha olmasın diye öncelikli bakmamız gereken, neden kaynaklanmış, o kazanın tespitini yaparak tüm kazaları incelemiyoruz. Sadece özellikli kazaları inceleyerek programlarımızı ona göre hazırlıyoruz. Önleyici, proaktif yaklaşımlı bu programları hazırlamamızın 2010 yılından beri... Eskiden tepkisel, reaktif teftişler yapıyorduk, her iş kazasını inceliyorduk ancak o kazayı oluştuktan sonra incelemenin diğer çalışanlara, işverenlere sadece bir iş yerinde faydası olacaktı, o sektördeki tüm işyerlerine faydası olmayacaktı. Bundan dolayı da önleyici, ILO'nun standartlarına göre teftişler yapmaktayız. Öncelikli sektör tüm sektörlerin teftişinden öncelikli risk sektör ve alanların teftişini geçtik.

İş teftiş sistemine getirilen yenilikler, yaklaşımlar -biraz önce bahsettim- 2010 yılında geçtiğimiz ve devam ettiğimiz, iş teftiş sistemini, önceliklerin belirlenmesi, teftişlerin planlaması, programlaması ve bilinç artırma faaliyetleri, kampanyalar, eğitimler yürütmek. Programlı teftişlerde noksanlık ve aykırılıklar tespit edilmesi hâlinde doğrudan idari para cezası uygulamıyoruz. Bunların işverence giderileceğinin beyan edilmesi, noksanlık ve aykırılıkların işverence uygun sürede giderilebileceğinin müfettişçe uygun görülmesi, takdir edilmesi durumlarında teftişe ara vererek bu noksanlıkların giderilmesini sağlıyoruz. Daha sonraki bölümlerde, 2016 yılında yaptığımız teftişlerdeki faaliyet rakamlarında da bu oranları göreceksiniz.

İş yeri ve sigortalı sayıları Türkiye'de... Yaklaşık olarak 1 milyon 720 bin iş yeri var. Bunlardan 600 bin civarı çok tehlikeli ve tehlikeli sınıftan. Zorunlu sigortalı sayısı da yaklaşık olarak 14 milyon civarındadır. Buna karşılık, kurulumuzda işin yürütümü yönünden sosyal müfettiş arkadaşlar 371 tane, iş sağlığı ve güvenliği alanında 576 tane müfettişimiz var. Toplam 947 personelimiz var.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'yla ilgili amacını söylersek iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının... Yani bu kanunla profesyoneller getirildi. İş yerinde iş yeri hekimi, iş güvenliği uzmanı var. Bütün kanuna ve yapması gerekenlere vâkıf olan profesyoneller var. Bütün iş yerlerinin denetlenmesi değil, o iş yerlerinde hizmet verecek, herhangi bir meslek hastalığında risk varsa hekiminin buna müdahil olması, iş kazası riski varsa iş güvenliği uzmanının bu riskleri belirleyip ortadan kaldırması için işverene öncülük edecekler. Elbette ki işverenin sorumluluğunda bu konular.

İşveren çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektedir. Kapsam olarak tüm çalışanları ve tüm iş yerlerini bu kanun kapsamaktadır. İstisnaları olarak Genel Müdürünüz daha önce bahsetti. Silahlı kuvvetlerin faaliyetleri, ev hizmetleri, afet ve acil durum müdahale faaliyetleri, çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabını çalışanlar, hükümlü ve tutukluların eğitim, güvenlik ve meslek edinme faaliyetleri bu kanun kapsamı dışındadır. Çalışan kime deniyor? 6331'de tanımlamış. Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu veya özel iş yerlerinde istihdam edilen gerçek kişiyi... İşveren çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişiyi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları... İş yeri tarifinde mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile çalışanın birlikte örgütlendiği, işverenin iş yerinde ürettiği mal veya hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen iş yerin bağlı yerler ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim yerleri ve avlu gibi diğer eklentiler ve araçları da içeren organizasyonu iş yeri olarak tanımlamıştır. Daha önce de bahsedildiği gibi az tehlikeli iş yerlerinde, kamu kurumlarında ve 50'den az çalışanı olan az tehlikeli iş yerlerinde kanunumuzun 6 ve 7'nci maddelerinde iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi görevlendirme yükümlülüğü 1/7/2017 tarihine ertelenmiştir.

2016 yılı iş teftişi faaliyetlerinden bahsedecek olursak, işin yürütümü yönünden basın yayın, gazetecilik sektöründen, marketlerde, eczanelerde, temel liselerde iş sağlığı ve güvenliği yönünden, yapı iş yerlerinde, maden sektörü, kimya sektörü, elektrik, metal sanayisi, gemi söküm iş yerleri, kauçuk ve plastik, matbaa iş yerlerinde; ortak olarak da özel hastane iş yerlerinde ve gıda sektöründe teftişler gerçekleştirdik. Bu, gerçekleştirdiğimiz teftişlerde iş sağlığı ve güvenliği yönünden tespit edilen mevzuata aykırılık sayısı 79.851 toplam. Bu mevzuata aykırılıkların 73.210 tanesi iş veren tarafından teftiş sürecinde giderilmiş. Yani yüzde 92'sini iş veren, bu noksanlıklarının gidermiş. Giderilmeyen mevzuata aykırılık sayısı da 6.641 olmuş yani yüzde 92'lik bir iyileştirme, teftiş yaptığımız yerlerde iyileştirme sağlamışız.

Peki, bu giderilmeyen 6.641 tane mevzuata aykırılığa ne gibi işlemler yapmışız. Bunlarda, işte, programlı ve program dışı teftiş olarak 2014 yılında 10.129 iş yerinde teftiş yapmışız. İdari para cezası olarak 4.936 iş yerine yaklaşık 47 milyon idari para cezası uygulanmışız. 2.100 iş yerinde durdurma uygulamışız. 2015'te, yine, 59 milyon idari para cezası uygulanmış, 2016 yılında 47 milyon. Durdurma rakamları: 2015'te 2.235 iş yerinde durdurma yapmışız. Bunların, durdurmaların genel olarak çoğunluğu da inşaat sektöründe gerçekleşmiştir. 2016 yılında 820 iş yerinde durdurma gerçekleştirdik. 2016 yılı iş teftişi faaliyetlerinde programlı işin yürütümü yönünden 1.806, 7.555 de program dışı teftiş yaptık. Toplam teftiş sayısı 9.361. İş güvenliği yönünden 7.240 programlı yani bu, isimlerini saydığımız 7.240 iş yerinde programlı teftiş yaptık. 7.047 iş yerinde de yani programın dışında şikâyet olan iş yerlerinde 7 bin, teftiş, inceleme yaptığımız yaklaşık olarak 14.200 teftiş iş sağlığı ve güvenliği yönünden gerçekleştirdiğimiz; ortak 636 teftiş. 2016 yılında yaklaşık 24 bin teftiş gerçekleştirilmiştir. Bu teftişlerde ulaşılan işçi sayısı işin yürütümü yönünden 1 milyon 285 bin, iş sağlığı ve güvenliği yönünden 1 milyon 123 bin çalışan sayısına ulaşılmış; yaklaşık 2 milyon 400 bin işçiye ulaşmışız teftişlerimizde. İdari para cezası olarak da işin yürütümü yönünde 2016 yılında 37 milyon, iş sağlığı

ve güvenliği yönünden 47 milyon; toplamda da 92 milyon lira idari para cezası uygulanmıştır. 2017 yılındaki plan ve programlarımızdan bahsedecek olursak: İşin yürütümü yönünden özel güvenlik sektöründe, dizi sektöründe teftişlerimiz devam etmekte. İş sağlığı ve güvenliği yönünden yapı iş yerlerinde, maden iş yerlerinde, ana metal sanayisinde, otomotiv yan sanayisinde, fabrikasyon, metal, kimyasal ürünler, ağaç kaplama, deri imalatı, gıda imalatında ortak olarak da seramik ve vitrifiye imalatında ortak teftiş yapmaktayız.

Programlı teftişte yürütülecek sektörlerde 287 müfettişimiz görev alacak iş sağlığı güvenliği yönünden. 5.677 iş yerini teftiş etmeyi planlıyoruz, ulaşılması hedeflenen iş yeri sayısı da 414 bin.

Teşekkür ederim, arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Soru var mı?

Biraz önceki sorumuza cevap alamadık ama henüz, hem Deniz Hanım'ın hem benim sorduğum. Yani şimdi, tehlikeli iş yeri sınıflandırmasında iş yerini, yaptığı işe göre değerlendiriyorsunuz, maden işçisi, inşaat işçisi...

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Biraz geriye gidersek Sayın Başkanım, şöyle, daha önceden bu kanun ve düzenlemeler olmadan önce “Ağır ve tehlikeli işler” diye ifade edilirdi yani orada işleri sayardı. İşte hangileri ağır ve tehlikeli iş, kimyasallarla çalışmalar, su altında çalışmalar, yer altında çalışmalar, diğer bunlar detaylı olarak verilirdi. Bu ağır ve tehlikeli işleri kaldırdıktan sonra böyle bir düzenleme yapıldı. Burada işlerin riskleri belirlendi, o da o risklere göre de tehlike sınıfları belirlendi. Oradan, o tehlike sınıfından hizmet alan kişilerin sayısı o iş yerindeki riskin belirlenmediği yani uluslararası diğer ülkelerde de -NACE kodları- bu şekilde iş yerlerinde belirlenmekte.

BAŞKAN – O zaman şöyle diyebilir miyiz yani toparlayacak olursak: Öğrenci yurtlarında Millî Eğitim Bakanlığının mı sorumluluğunda?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Evet. Yani tabii, üniversite çağındaki çocuklarımız için Kredi Yurtlar Kurumu, belki içinde yurt barındıranlar biraz YÖK'ün sorumluluğuna girer mi, bir şeyler isteyebilir, üst kurul şeyi olarak YÖK; hani yurtların nasıl düzenlenmesi gerektiğini, belki birazcık Kredi Yurtlar Kurumuna yetki verilebilir Kredi Yurtlar Kurumundan yetki alarak YÖK yetkisini devreder, o da denetler oranın yurtlarını. Diğer küçük, üniversitenin altındaki öğrencilerimiz için de... Ama tüm yurtları, bu tabii şey de olabilir, yatılı Kur'an kursu da olabilir. Hatırlarsınız, daha önceki senelerde Kayseri'de böyle bir kaza yaşanmıştı, orada da tüpten, şofbenden sızan gazdan işte zaman içerisinde bodrum kata sızarak öyle bir şey yaşanmıştı. Millî Eğitim düzenlerse bence bu konu çözülür diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki.

Rıza Bey, buyurun.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben Teftiş Kurulu Başkanımıza şunu sormak istiyorum: Yani iş teftişi, çalışma hayatıyla ilgili mevzuatın uygulanmasının devlet tarafından izlenmesi, denetlenmesi ve teftiş edilmesi olarak belirlenmiş bir kural çerçevesinde yürütülen bir işlem. Dolayısıyla, bu iş teftişi kapsamı içerisine Aladağ'daki facianın yaşandığı iş yeri de dâhil mi?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Tabii, her yeri teftiş etme yetkimiz var yani kanunda.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani burası da dâhil, sizin sorumluluğunuz içerisinde. Orada daha önce de Sayın Yenidünya da söylemişti, demişti ki: “Bu iş yeri, 5 kişinin çalıştığı, az tehlikeli bir iş yeri olarak gözüktüyor.” Dolayısıyla, çalışan sayısı 5 olan bu iş yerinde, işveren, işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından gerekli olan yükümlülükleri yerine getirdi mi getirmede mi? Yerine getirdiğine dair sizin Bakanlık kayıtlarında bir kayıt var mı?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yok, denetim yapılmadı, yapmadık yani doğal olarak.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani bir işverenden aradığınız belgeler Bakanlığa sunuluyor mu sunulmuyor mu?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Hayır, öyle bir şey yok, herhangi bir belge sunulması beklenmiyor bütün işverenlerden. Sadece, sorumluluğu olan iş güvenliği uzmanı görevlendirmesi ve iş yeri hekimi görevlendirme zorunluluğu olan iş yerleri, kayıt bildirim Genel Müdürlüğümüzün İSG-KATİP diye bir programı var, oradan yetki alıyor, sözleşmelerini yapıyorlar, Genel Müdürlüğümüz tarafından da yetkilendiriliyor “O kişilerin orada uzman veya hekim olarak çalışmaları uygundur.” diye.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Biraz önceki ifadelerde de gene aynı şekilde yani “İş yerinde çalışan işçi sayısı 5 de olsa, az tehlikeli bir iş yeri de olsa arama kurtarma, ilkyardım ve yangına müdahale için muhakkak bu iş yerinde de bir kişinin görevlendirilmesi gerekir.”

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – “Çalışanları arasından seçilmesi, görevlendirilmesi...” Evet.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bu görevlendirmeyi, işveren Bakanlığa bildirmek zorunda mı?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Değil, yani öyle bir zorunluluk sadece mevzuatta.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani “Benim iş yerimde arama kurtarma, yangın ve doğal afetlere karşı, işte Rıza Yalçinkaya sorumludur, görevlidir.” diye sizin Bakanlığınıza bir bildirim zorunluluğu yok.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yok, sadece mevzuat düzenlenmiştir, mevzuatta yükümlülüğü vardı işverenin, bildirim zorunluluğu yoktur.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Peki.

BAŞKAN – Peki, herhangi bir yere bildirim zorunluluğu var mı yani atıyorum, Millî Eğitim Bakanlığınıza bildirim zorunluluğu var mı?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Onun kendi mevzuatlarıyla ilgili varsa yani bu yurtların muhakkak bir yönetmeliği var, bu yönetmelikte de detaylarını yazarsa, işte belki bizim mevzuatımıza atıfta bulunur, yönetmelik düzenler, işte arama kurtarma, yangınla mücadele için birer çalışanlardan seçeceksin, eğitimini alacaksın, mevzuatın, kanunun bu tarafına atıfta bulunur ve denetler. Onları da bildirim yükümlülüğü ister, o yurt sahibinden, kurumdan. Millî Eğitim bunun takibini yapabilir.

BAŞKAN – Rıza Bey, araya gireceğim pardon, bir şey soracağım.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Estağfurullah, buyurun.

BAŞKAN – Şimdi, bazı sektörleri 2016, 2015, 2014 ve 2017 için hedeflemiştiniz ve denetim, teftiş yapacağınızı söylüyorsunuz yani sunumda öyle var.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Evet.

BAŞKAN – Peki bundan önceki süreçte, atıyorum, Aladağ'daki kız öğrenci yurdunu denetlemediniz ama herhangi bir öğrenci yurdunu –kamu veya özel sektör- denetlediğiniz var mı?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Denetlediğimiz, şikâyet üzerine var daha önceki senelerde. Daha önceki senelerde devlet kredi yurtlar kurumunun, devlet yurtlarının yemekhanelerini, diğer yapılarını denetlediğimiz eski tarihlerde var ama bu planları yaparken, program ve teftişlerimizi yaparken iş kazalarının yoğun olduğu sektörleri seçiyoruz ve oradaki işçi sayısına göre, çalışan sayısına göre en riskli gruptakiler kimlerse, hangi iş yerliyse onları seçiyoruz, o kazalar bir daha yaşanmasın diye.

BAŞKAN – Buyurun Rıza Bey.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bir sorum daha olacak: Bu, Aladağ'daki facianın yaşandığı iş yerinde, iş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenliğe ilişkin yönetmelik bu iş yeri için de geçerli değil mi?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Geçerli.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Peki, bu yönetmelik doğrultusunda, geçerliyse böyle bir denetim bu iş yerinde yapıldı mı?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yapılmadı.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bu iş yerinde yapılmadı yani bir denetim yapılmadı ve oradaki iş yeri sahibinin, işverenin iş yeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenliğe ilişkin yönetmeliğe uygun işlemleri yapıp yapmadığı konusunda bir yükümlülüğü yerine getirip getirmediği konusunda herhangi bir bilginiz yok.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yok, evet, sayın milletvekilim, ancak orada bize ulaşmış bir şikâyet olsaydı muhakkak yapardık. Niye bu iş yerlerini seçiyoruz? İşte dediğim gibi, iş kazasının en fazla yaşandığı iş yerlerinin yoğun olduğu... Geçen sene 2016 yılında teftişlerimizin iş sağlığı ve güvenliği yönünden yaptığımız 14 bin teftişin 7 bini inşaatlarda. Niye inşaatlarda yapıyoruz? En fazla ölümün yaşandığı inşaat, 2013'te 521, 2014'te ve 2015'te 501 ve 473 olarak yani bütün kaynaklarımızın çoğunluğunu inşaatla harcıyoruz, bu ölümleri azaltmak için. Yani o da ölüm, tamam, keşke yaşanmasaydı böyle bir şey, hani buradan da vazgeçmeyelim yani bir şeyler yapalım da.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani ama şöyle, zaten Bakanlığınızın görevi yani Teftiş Kurulu olarak da çalışma hayatıyla ilgili mevzuatın uygulanmasının devlet tarafından izlenmesi, denetlenmesi ve teftiş edilmesi. Dolayısıyla iş yerinin büyüklüğü, küçüklüğü, işte oradaki çalışan sayısının azlığı, çokluğu konusunda bir ayırım yapmanın yani bence yanlış olduğunu bir değerlendirmek gerekiyor bu facianın sonunda ortaya çıkan tabloda gördüğümüz kadarıyla.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yaklaşık olarak şöyle söyleyeyim sayın milletvekilim: 14 bin teftiş yaptık, 1 milyon 721 bin yaklaşık olarak 1 milyon 800 bin civarında iş yerimiz var, 14 bin teftiş buyurun siz bölüştürün, nerede yaparsınız?

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Anlıyorum yani ben o anlamda demiyorum, size görev yapmıyor anlamında bir suçlama değil ama Bakanlık olarak madem bize bir görev yüklenmişse yani çalışma hayatının bütün iş yerleri devlet tarafından izlenmesi, denetlenmesi ve teftiş edilmesi görevi verilmişse bu anlamda biz bu görevi tam anlamıyla yapabilmek için eksikliğimiz neyse tespit edip Bakanlığın kadrolarını güçlendirerek veya illerdeki teşkilatlardaki yani illerde bulunan

teşkilatlarındaki personel sayısını artırarak en azından küçük de olsa büyük de olsa bu iş yerlerinin denetlenmesinin yani yapılması gerektiği düşüncesi içerisinde söylüyorum. Yani ben sizin elinizdeki gücünüzün, personel azlığınızın yani o konuları değerlendirmek istemiyorum yani.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Elbette ki biz de isteriz ama dünyada da böyle bir anlayış yok yani ILO'nun standartlarına göre yani en fazla toplam bütün iş yerlerinin yüzde 2'si, 4'ü civarındadır yapılması gereken.

BAŞKAN – Şöyle toparlayabilir miyiz...

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Hatta bir sektörde...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bir sorum daha olacak.

Tabii, Bakanlık olarak da bir göreviniz kayıt dışı çalışanlara yönelik bir çalışmanız var yani onların da tespitlerini yapıyorsunuz, herhangi bir iş yerinde eğer kayıt dışı bir çalışmanı tespit ettiğinizde o işverene karşı bir cezai müeyyide uyguluyorsunuz.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Evet, evet.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bu facianın yaşandığı yerde de, iş yerinde de daha önceki burada Komisyona bilgi veren kurumların yetkililerinden öğrendiğimize göre o gece orada 8 kişi tespit ediliyor, çocukların etütlerinde ders veren 8 kişi tespit ediliyor, dolayısıyla Bakanlığınız olarak bu tespiti yönelik olarak bir kayıt dışı çalışma tespiti anlamında bu işverene bir cezai müeyyide uygulandı mı, uygulanmadı mı?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Tabii ki SGK Başkanlığımızın bu kayıt dışılıkla ilk önce cezayı uygulayacak orası, Sosyal Güvenlik Kurumumuzun böyle bir tespit yapıldı mı? Bilgi yok yani.

BAŞKAN – Peki, bunlar ücret alıyor mu acaba, biliyor muyuz?

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bilemiyorum, sordum yani daha önce bize bilgi vermişlerdi o yüzden yani. Ücret alıyor mu, almıyor mu...

BAŞKAN – Doğru, o bilgiyi ben de hatırlıyorum yani bir ceza uygulaması için ücret alıyor mu olması mı lazım, gönüllü mü, ne olduğunu bilmiyoruz çünkü orada ne amaçla, muhtemelen gönüllü çalışıyordur ama.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Yani işçi, işçi...

MUSTAFA ALİ BALBAY (İzmir) – “Ücret almıyorlar.” demişlerdi bana.

BAŞKAN – Evet, yani gönüllü çalışılan bir sistemde...

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – İşçi işveren ilişkisinin olması lazım ki ancak...

BAŞKAN – Yani bir maddiyat söz konusu mu orada, ücret mi olması lazım?

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Tabii, tabii, evet yani.

BAŞKAN – Kayıt dışı olması...

GAYE USLUER (Eskişehir) – Kayıt dışı tabii, maddiyat olup olmadığını bilmiyoruz ama kayıt dışı.

BAŞKAN – Evet.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani ben hani daha önce bize verilen bilgiler doğrultusunda şimdi tabii Bakanlık yetkililerini görünce de böyle bir soruyu yönelttim çünkü Bakanlığın bir görevi de aynı şekilde kayıt dışı çalışanları da kontrol etmek.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Bir sonraki sunuma geçiyoruz.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Ben teşekkür ediyorum arkadaşlara, hem Yenidünya'ya, hem de Teftiş Kurulu Başkan Yardımcımıza teşekkür ediyoruz.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Ben teşekkür ederim.

Ayrıca SGK Başkanlığımız bu kazayı inceleyip yani buradaki çalışan için iş kazasından dolayı yani ailesine tabii ki maaş bağlanacak, diğer hakları yapılacak. Bu kazayı incelemiştir, o kazanın incelemesi sonucunda da öyle bir kaçak çalışma varsa o tespitleri ayrıca yapacaklardır SGK Başkanlığımız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKAN YARDIMCISI SEMİH ÖZÇAKIR – Ben teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, şimdi Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün sunumunu dinleyeceğiz.

Hoş geldiniz tekrar.

4.- Vakıflar Genel Müdür Yardımcısı Burhan Ersoy'un, Genel Müdürlüğün görev alanı, ilgili mevzuat ve vakıf yurtları konusundaki görev ve sorumluluk alanları hakkında sunumu

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi Vakıflar Genel Müdürlüğü adına saygıyla selamlıyorum. Ben Vakıflar Genel Müdür Yardımcısı Burhan Ersoy, Teftiş Kurulu Başkanımız sağ tarafımda Hakan Ketecioglu ve sol tarafımda Adnan Er Vakıf Hizmetleri Daire Başkanı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak biz 4 tane vakfı yönetiyoruz, onu özellikle belirteyim. Bunlardan bir tanesi mazbut vakıflar, mülhak vakıflar, cemaat vakıfları ve gayrimüslim cemaat vakıfları var, bir de yeni vakıflar. Mazbut vakıflar adına yaklaşık 52 bin vakfın yöneticisiyiz, mülhak vakıfları evlatları ve soyundan gelenler, cemaat vakıfları ise Türkiye genelinde gayrimüslim cemaat vakıfları -bunu özellikle söylüyorum- 167 adet, bir de bizim yeni vakıf diye ismini zikrettiğimiz Türk Medeni Kanunu'na göre kurulmuş 5028 tane vakfımız var, bunlar içerisinde de 1.000 adedi sosyal yardımlaşma vakıfları.

Bir de vakfın yönetimiyle ilgili bizim mevzuatımızda olan hükümler var, onları da geçiyorum. İdari para cezası açısından bu beyanname veya bildirimde bulunmayan vakıflara Kabahatler Kanunu'na göre biz yaklaşık 500 TL'lik idari para cezası veriyoruz. Bu beyannameler bizim her altı ayda bir Vakıflar Genel Müdürlüğüne vakıf yöneticileri tarafından veriliyor. Asıl şimdi yurtlarla ilgili olan kısma geldiğimizde iktisadi işletme ve şirket kurulmasıyla ilgili Vakıflar Genel Müdürlüğüne her vakıf bilgi vermek şartıyla iktisadi işletme, şirket kurabiliyor, kurulmuş şirketlere ortak olabiliyor, şirketler iktisadi işletmelerden elde edilen gelirler vakfın amacından başka bir amaca tahsis edilemiyor ve kurucularının çoğunluğunun yabancı uyruklu olan vakıfların kurduğu yahut paylarının yarısından fazlasını bu nevi vakıfların sahip olduğu şirketlerin mal edinmeleri hakkında da aynı vakıfların mal edinmelerini düzenleyen hükümler uygulanıyor. Dedğim gibi altı ayda bir Vakıflar Genel Müdürlüğüne beyanname verme yükümlülüğü söz konusu. Beyannamelere baktığımızda da orada görüyorsunuz yıllık beyannameler var, iktisadi işletme ve şirket kurmadaki bildirimleri var. Bunun dışında da beyanname vermeyenlere 5737 sayılı Kanun'a göre de yine Kabahatler Kanunu'na bağlı olarak da idari para cezası uyguluyoruz.

Diğer yurtlarla ilgili bilgiler kısmına, formlarına baktığınızda burada da biz o iktisadi işletme veya şirketler kurdukları kurulma bildirimini bize bildiriyorlar, daha sonra da bu yıllık beyannamelerinde yurt, pansiyon türü envanterleri var orada, onların da istatistiki dökümlerine baktığımız zaman da mesela yurt olarak bize 2015 yılında toplam 210 tane yurt, yine misafirhane olarak 128 yurt ve bunların hepsi burada kurs olarak var, konferans salonu açmış, dersane açmış, bunların hepsini tek tek beyan ediyorlar. Yeni vakıfların 2015 yılında bize beyan ettiği 145; yine, yeni sosyal yardımlaşma vakıflarının bize bildirdiği 64; cemaat vakıfları adına da gayrimüslim cemaat vakfı adına 1 Ermeni vakfının bize bildirdiği 1 vakıf; yurtlarla toplam 210 tane ilgili beyanname var. Bunların denetimi yine Vakıflar Genel Müdürlüğümüzce yapılmakta. Buradaki iktisadi işletmelerin faaliyet ve mevzuata uygunluk denetimi yapılmakta. Ayrıca, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığımız bu vakfiye, vakıf senedine yazılı amaçlarda faaliyette bulunup bulunmadığını, mallarını, gelirlerini ve 1936 Beyannamesi, vakıf senedindeki şartlara uygun kullanılıp kullanılmadıkları konusunda da denetimini yapmaktadır.

Bunların yaparken bizden, Vakıflar Genel Müdürlüğünden izin alma zorunluluğu bulunmamakta, sadece bildirim mecburiyeti var; bize sadece bildirimde bulunuyorlar ancak gerekli izinleri ve işletme ruhsatını kurulacak tesisin türüne göre ilgili kurum ve kuruluşlardan alması, alınan izinle ruhsat kapsamında faaliyette bulunup bulunmadığı hususunda denetimden sonra ilgili kurum ve kuruluşlara bizim müfettişliğimiz bilgi veriyor.

Vakıf tarafından kurulacak işletilen tesislerin Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından denetimi kârlılık ve verimlilik ilkeleri üzerine yapılmaktadır. İşletmeye aktarılan sermayenin vakfa sağladığı getirinin yeterli olup olmadığı, rasyonel bir şekilde işletilip işletilmediği değerlendirilmektedir.

Bir de açılış izni ve işleyişindeki ilgili kurum ve düzenlemelere aykırı bir durum tespit edilmesi hâlinde de konu değerlendirilmek üzere ilgili kuruma intikal ettirmektedir. Burada da vakıfların denetimiyle ilgili “sonuçlar” kısmına baktığımızda, mesela 2016 yılında biz İçişleri Bakanlığına, Milli Eğitim Bakanlığına, YÖK’e, BDDK’ya ve SPK’ya toplamda 2016’da 23, 2017’de 7; yine, Maliye Bakanlığına 2016’da 50, 2017’de 15; savcılığa suç duyurusu 45 ve 2017’de 16; SGK’ya 1; Sosyal Yardımlaşma Genel Müdürlüğüne 24, 2017’de 3 ve valiliklere de 4 tane bildirimde bulunmuşuz bunlara göre gerekli tedbirlerinizi alın diye.

Benim sunumum bu kadar.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkürler, sağ olun.

Buyurun Deniz Hanım.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Öncelikle, teşekkür ederim sunumunuz için.

Aslında sizin burada olmanız beni çok mutlu etti, zira ben çocuk istismarlarını önlemeyle ilgili kurulan komisyonda da vardım ve orada da olmanız noktasında talebim oldu, maalesef olamamıştınız, muhtemelen çağırılmamıştınız. Bugün burada olmanız çok güzel ama özellikle çocuklarımızın güvenliği, sağlığı açısından da Vakıflar Genel Müdürlüğünün üzerine düşen bence çok fazla görev var.

Öncelikle bazı soruları sormak istiyorum: Bu eğitim işine giren vakıf ve dernekler bu işi yapma yeterliliğine sahipler mi? Bunu nasıl araştırıyorsunuz? Bu, birinci sorum. Çünkü bu dernekleri bu eğitimle ilgili olmayan kişiler de açabiliyor yani bunların GBT soruşturması yapılıyor mu, nasıl izin veriliyor?

İkincisi: Kurulduktan sonra denetleniyorlar mı? Denetleme noktasında da çocukların fizyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan gelişimini, sağlığını bozacak faaliyetlerde mi bulunuyorlar? Yani bir çocuğun normal gelişimi için yapabilecekleri var, yapamayacakları var, işte, uygun ortam önemli ki yangın

olayında gördük ne kadar sağlıksız bir ortamdalar. Yine, çocukların burada devlet ilkelerine uygun bir şekilde eğitim aldığı veya yetiştirilip yetiştirilmediği noktasındaki faaliyetleriniz, denetimleriniz nelerdir? Bu konuda bence zafiyet durumunda devletimiz çünkü şimdi sorsam size “FETÖ davası veya farklı bir davayla kapatılan kaç tane dernek, vakıf var?” diye ki bunların da eğitime ne kadar el attıklarını da biliyoruz -gerçi bu, Aladağ dışında ama- bu çocuklar bir şekilde orada ya istismara uğruyorlar ki bu istismar cinsel istismar olabiliyor, fiziksel istismar olabiliyor, siyasi ve ideolojik yönden istismar edilebiliyorlar.

Üçüncüsü: Yandı çocuklarımız yani uygun olmayan bir ortamda, bir derneğin kurduğu bir yurtta yandılar. Bu çocuklar yanıyorlar ya da büyüyorlar, yakıyorlar yıkıyorlar, işte, 15 Temmuzda yaşadığımız olay ortada. Ee, bu noktada da devlet ilkelerine uygun bir faaliyet mi yapılıyor orada? Ne yapılıyor? Nasıl denetliyorsunuz?

Yine, gönüllü ablalardan, abilerden bahsediliyor, bir eğitim kurumuna gönüllü insanlar alınırken bu insanlar hakkında GBT soruşturması yapılıyor mu? Bu insanlar kimlerdir? Bu insanlar ne tür eğitimlere sahiptirler? Bunların bir denetlemesi var mı? Bunlar çok önemli konular ve özellikle vakıf ve derneklere ait veya farklı kurumlarda ana sınıfına kadar, yani 5-6 yaşındaki çocukların dahi yatılı kabul ediliyor olması çok büyük bir zafiyet. Bu çocukların da ailelerinin yanında olması gerekir. Böyle bir düzenlemedeki kanun maddesi tam olarak nedir? Bu konuda Vakıflar ne düşünülmektedir? Tabii ki, annesini, babasını kaybetmiş çocuklarımız vardır, Darüşşafaka zaten çok önemli bir kurumdur ama devlet kontrolündedir ama biz biliyoruz ki bugün açılmış olanların çoğu, işte, bahsettiniz, 5.028 tane dernek, vakıf var, bunun bin tanesi sosyal yardım vakfı ama bu dernekleri, vakıfları kimler açıyor, ne adına açıyor, neler yapıyor, açtıkları kurumda çocuklara neler öğretiyor, çocukları nasıl koyuyor ya da koruyamıyor, bütün bunların denetlenmesi noktasındaki faaliyetleriniz nelerdir öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Başkanım, cevap verebilir miyim?

BAŞKAN – Sunumu kısa tuttunuz ama herhâlde cevap kısmı uzun olacak.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ama özellikle de yani bence en sorulması gereken noktalar bunlardı.

BAŞKAN – Buyurun.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Şimdi, derneklerin denetimi İçişleri Bakanlığına bağlı, biz sadece Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı 5.028 tane vakfın rehberlik ve teftişinden sorumluyuz. Birinci önceliğimiz rehberlik, daha sonrada da teftiş. Bunun bin adedi sosyal yardımlaşma vakıfları, ondan da bahsettim. Şimdi, diğer vakıflarla ilgili olarak periyodik olarak bizim Türk Medeni Kanunu'na göre iki yılda bir denetim yapmamız gerekiyor fakat biz bunu iki yılda bir yapamıyoruz; bazen üç yılda bir, bazen beş yılda bir denetimleri yapılıyor ama genelde, devletin diğer birimlerinin de yaptığı gibi, bu tür ihbar ve şikâyet üzerine denetim yapılan yere aynı gün içerisinde biz rehberlik elemanımızı, müfettişimizi gönderiyoruz ve gerekli denetimi yaptırıyoruz. Bu konuda denetimden sorumlu başkan arkadaşım burada; o, yıl içerisinde ne kadar denetim yapıldığı konusunda bilgi verebilir.

Vakıfların kurulmasıyla ilgili de şunu söyleyeyim: Vakıfların kuruluşunda vakıf senedi hazırlandıktan sonra mali olarak 60 bin TL'lik bir mali bilanço gerekiyor. Yalnız, burada kimin hangi vakfı nasıl kuracağına dair bir GBT araştırması yok yani onu yapamıyoruz; sadece, vakıf kurulduktan sonra ilk denetim neticesi arkadaşlar gidiyorlar, vakıfla ilgili, vakfın dağılması, vakfın yaşamasıyla

ilgili maddi boyutunun olmadığını, yöneticiler hakkında birtakım tedbirler getirdiklerinde Vakıflar Meclisimiz var bizim, Vakıflar Genel Müdürlüğünde 15 kişiden teşekkül eden bir meclis var; burada teftişin önerisi üzerine biz bu kişiyi görevden azlediyoruz veya vakfın dağılmasına karar veriyoruz. Yaptığımız uygulamalardan bir tanesi bu. Diğer konularda yine bize birtakım istihbaratı kanallardan bilgiler geliyor o vakıfla ilgili, o zaman o vakıfla ilgili gerekli incelemeyi yapıp biz daha sonra cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunuyoruz bu vakıf kapatılsın diye ve şu anda, biraz önce bahsettiğiniz FETÖ terör örgütüyle ilgili kapatılan vakıf sayısı toplamda 140 civarında yani en son çıkan OHAL kanun hükmünde kararnameyle 18 tane daha vakıf kapatıldı, toplam 140. Bunlardan gelen yurtlarla ilgili olan kısımda da size bilgi vereyim: Bu yurtların büyük bir kısmını, yüzde 90'ını KYK'lara verdik yani Kredi ve Yurtlar Kurumuna verdik, geri kalanını Millî Eğitim Bakanlığına, kamu kurumlarına verdik ve daha sonra kalan çok az sayıdaki yurdu da bu kurumlara yani vergi muafiyeti olan vakıflara verdik. Yaptığımız uygulama da bu tamamen.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Aslında ben size kapatılmış olan derneklerin veya vakıfların, mevcuttaki eğitim kurumlarının ne olduğuyla ilgili değil... Yani bunlar önceden denetlenemiyordu ki zannediyorum, nasıl faaliyette olduklarını da bilemedik ve nihayetinde böyle bir şey yaşadık.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Şimdi, siyasi bir cevap vereceğim de...

BAŞKAN – Yok, şimdi, bu konu biraz daha farklı...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ama bir dakika, o çok önemli.

Sayın Başkanım, istismarlar komisyonunda da ben bu Vakıfların olmasını çok istedim. Bu noktada, evet, bir yangın yaşadık Aladağ'da, çocuklarımız uygun olmayan bir ortamda hayatlarını kaybettiler.

BAŞKAN – Yangın üzerinden o zaman sorumuzu soralım, daha...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Tamam.

Ama ben de diyorum ki: Bu çocuklarımız ya yandı ya da büyüdüler, yaktılar, yıktılar yani nihayetinde bu çocuklar istismara veya kontrolsüz bir ortamda kendi can güvenliklerini de kaybettikleri bir ortamda yetiştiler. Şimdi, burada bir açık varsa, bizim düzeltmemiz gereken bir nokta varsa bu çocuklar bir şekilde yaşıyorlarsa tamamen kaybediyor ya da istismara uğruyorlarsa, sağlıksız olan kurumlarda barınıyorlarsa o zaman bizim bu kurumları nasıl denetleyeceğimiz veya açılış noktasında nasıl sınırlandırabileceğimizin üzerinde de durmak zorundayız. Bu noktada zafiyet gösterdiğimiz kanunlar varsa bunların da ben düzeltilmesi taraftarıyım çünkü bir vakfa eğer eğitim kurumu açma yetkisi veriliyorsa veya bir vakfa yurt, barınma hizmeti açma yetkisi veriliyorsa o zaman burada risk ve tehdit devam edecektir, o nedenle de gerekli önlemlerin alınması gerekir diye düşünüyorum, onun için soruyorum bunları.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Efendim, orada haklısınız, doğru.

Şimdi, Millî Eğitim Bakanlığıyla koordineli olarak dersane ve yurtlarla ilgili kısımda da KYK'yla ilgili denetlemeler var. Ben sadece şunu söyleyeyim: 2014 yılında biz toplamda 914 tane denetim yapmışız, 2015 yılında 777 adet, 2016'da da 154 adet vakfı denetlemişiz denetim açısından. Toplamda herhâlde 89'du, kurumlara geçişler falan oldu, 51'e düşmüşüz yani teftişte görevli 51 arkadaşla 5.028 tane vakfın denetlenmesi noktası var.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Peki, sizin bir öneriniz var mı? Yani bunlar daha açılış aşamasında...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Sayının artırılması.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teftişte sayının artırılmasını öneriyorsunuz.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Evet.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Peki, açılış aşamasında bunlara eğitim faaliyetinde bir izin verilecekse bu konuda bir öneriniz var mı, nasıl izin verilmeli noktasında?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Şimdi, ben şunu söyleyeyim, bunu samimi olarak söylüyorum: 2014 yılından sonra bu 17-25 Aralık operasyonlarının akabinde biz Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak kurucusu olan bütün vakıf yöneticileriyle ilgili GBT araştırması yapıyoruz, sadece onu söyleyeyim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Mevcut olanlar hakkında yapıyor musunuz?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Onları da inceliyoruz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Tamam.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Rıza Bey, sizinle bitirelim isterseniz.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben Genel Müdür Yardımcımıza bir soru yöneltmek istiyorum. Bu bize sundukları sunum içeriğine baktığımızda vakıf sayıları olarak görünen kısımda mazbut vakıf sayısı 52 bin, mülhak vakıf sayısı 261, cemaat vakıf sayısı 167, esnaf vakfı 1 gözüktüyor ama onun altında yeni vakıf sayısı 5.028 olarak gözüktüyor ve yeni vakıflar olarak sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları 1.000, çevre koruma vakıfları 18, diğer yeni vakıflar, çok amaçlı vakıflar 4.010 olarak gözüktüyor. Şimdi, ben dolayısıyla şunu sormak istiyorum Sayın Genel Müdür Yardımcım: Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak bu vakıflara yurt yeri için bedelsiz arsa tahsisi yapılmış mıdır? Yani bu gösterdiğiniz sunumda bize sunduğunuz bu vakıflara Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından bedelsiz yurt yapımı amacıyla arsa tahsisi yapılmış mıdır? Yapılmışsa bu arsa tahsisi yapılan vakıfların isimlerini lütfen rica ediyorum.

Gene, aynı şekilde, Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak Genel Müdürlük bütçesinden bu vakıflara yönelik bir teşvik veya yardım ödemeleri yapılmış mıdır? Bu teşvik veya yardım ödemeleri yapılmışsa bu vakıfların da isimlerini rica ediyorum.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Şimdi, Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak biz hiçbir vakfa bedelsiz tahsis yapmadık, bu net. Tahsis yaptığımız yerlerde de küçük oranda da olsa büyük oranda da olsa bir rakam alıyoruz. Diyelim ki 1,5’la 5 bin lira arasında aylık kira alıyoruz çünkü bizim bu taşınmazların büyük bir kısmı akar neviden. Bu gelirlerle biz hayratları yapıyoruz; cami, külliye ve diğer hayratları böyle onarıyoruz. Ben aynı zamanda emlak, yatırımdan sorumlu Genel Müdür Yardımcısıyım, konuya vakıf olduğum için söylüyorum.

Bir diğer konu da dediğiniz türde herhangi bir vakfa bizim bağışımız söz konusu değil.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani bir yardım amaçlı bir ödeme veya bir teşvik yapılmadı Genel Müdürlükçe?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Hayır, kesinlikle yapılmadı, 5072 sayılı Kanun buna engel zaten.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bir de çok özür dileyerek biraz önce “Vakıflara bedelsiz vermiyoruz ama işte, çok cüzi fiyatlarla yurt yeri tahsisi yapıyoruz.” dediniz.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN ERSOY – Yurt yeri tahsisi yapıyoruz demedim, yurt tahsisleri var, orada da oranlar çok düşük. Mesela 70-80 öğrencili yurtlara şu anda bu FETÖ terör örgütünden bize gelen yurtları biz onlara kiraya veriyoruz mesela. Diyelim ki 100 öğrenci var, 1.500 lira aylık kira ama mesela 3.000 öğrenciyse 7.000-7.500, hatta 18.000 aylık kira aldığımız yerler var.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz sunumunuz için.

Değerli sunumları için bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Komisyon üyelerimizin bir beş dakika vaktini daha alacağım sunumunuz var Mustafa Bey ama.

Toplantımıza kapalı olarak devam edeceğiz. Değerli basın mensubu arkadaşlarımızı ve bütün misafirleri dışarı alabilirsek sevinirim.

Kapanma Saati: 14.07

